Wyjątkowy

ZIN

Szkolny

EDUZIN

Ku Pamięci

Spis treści

Wstęp
3

Część 1.
autorskie piktogramy uczniów i ich adaptacja ludowa 4-98

- zbiór piktogramów 3D i folklorystycznych ilustracji
- tablice piktogramowe
- karty do czytania uczestniczącego

Część 2.
frazeologia warmińska 98-114

- mini słowniczek warmiński
- godka warnijska z humorem
- legendy

Część 3.
ku pamięci- Inspiracje
115-124

- ciekawostki folklorystyczne
- lokalni bohaterowie- twórcy literatury, muzyki i edukacji na Warmii

WSTĘP

Ludowy **EDUZIN** jest szkolnym zinem , który zawiera zbiór propozycji czytelniczych i edukacyjnych dla młodzieży. Utworzony został na bazie autorskich prac uczniów, niektóre **piktogramy** 3D wykonane były z pomocą nauczycieli **SPdP** i **LO**, inne młodzież opracowała samodzielnie. Intencją zina jest zwrócenie uwagi młodzieży na krótki rys historyczny Warmii, naszej małej ojczyzny, jej lokalnych bohaterów i działaczy. Zin odnosi się także do kwestii dziedzictwa narodowego jakim jest dialekt warmiński. Gwara warmińska jest niematerialnym dobrem naszego regionu warmińsko mazurskiego którego stolicą jest Olsztyn miasto w którym mieszkamy i uczymy się**. Warto przedstawiać gwarę warmińską uczniom na tle kultury ludowej, gdyż słuchanie gwary powoduje wiele radości i pozostawia w uczniach przemyślenia.** Piktogramy 3D to białe przestrzenne symbole przedstawione na czarnym tle. Uczniowie **LO** i **SPdP** wykreowali własne symbole, które rozszerzyły zakres **komunikacji alternatywnej** w szkole.Opatrzyli je ilustracjami folkloru warmińskiego podczas zajęć poświęconych generalizacji symboli.Uczniowie zaangażowali się również w wyszukiwanie legend, wierszy, grafiki, ciekawostek, **rozmówek**, z wykorzystaniem frazeologii warmińskiej a także,śledzili losy lokalnych bohaterów, poznawali ich twórczość **poetycką, muzyczną oraz myśl pedagogiczną.** Całość ujęto w formę edu zina, internetowej gazetki szkolnej. Pozwala ona uczniom na ciągły dostęp do zgromadzonych materiałów na ćwiczenie umiejętności komunikacyjnych i rozwijanie tożsamości narodowej.Zastosowano metody oparte są na czytaniu **uczestniczącym**, czytaniu ze zrozumieniem, **dialogu** i swobodnej kreatywności.

Zbiór piktogramów i ilustracji folkloru warmińskiego

Spis wyrazów

- **Czynności:**

  grać i śpiewać, głosować, grać na konsoli, wieszać pranie, czesać włosy,wyrzucać śmieci do kosza, wiązać buty, leżeć na materacu, malować paznokcie ,pada śnieg, posłuchać muzyki, mycie się wannie

- **Emocje:**

  spokój,smutek, radość,zwycięstwo,śmiech xd, miłość

- **Kształty i cyfry :**

  kółko, koła,cyfry, prostokąt,

- **Zwierzęta :**

  papuga, kot,ryba

- **Rośliny:**

  stokrotka, kaczeniec,róża

- **Przedmioty:**

  płyta CD, mała gastronomia , samochód, włącznik światła, kontakt, chusteczka, zapach, termometr, face, szachy, korek do zlewu , szablon, koło, otwieracz do butelek, korkociąg, anioł, ,lekarz, farby, wieszak na ścierki, lejek, nożyczki, buty, okulary, świeczka, kubek, tort na urodziny,filc, światło energooszczędne, guziki, sznurowadła, okulary,prezent, wypalarka, ozdoby i kosmetyki, spinka, lakier do paznokci, lusterko

- **kształty :**

  mały , średni , duży,

- **Kraj:**

  Polska

- **Zawody:**

  Lekarz

Slang :

LOL, PRO, NODO, TROLL

wiązać buty

wieszać pranie

malować paznokcie

kąpać się w wannie

słuchać muzyki

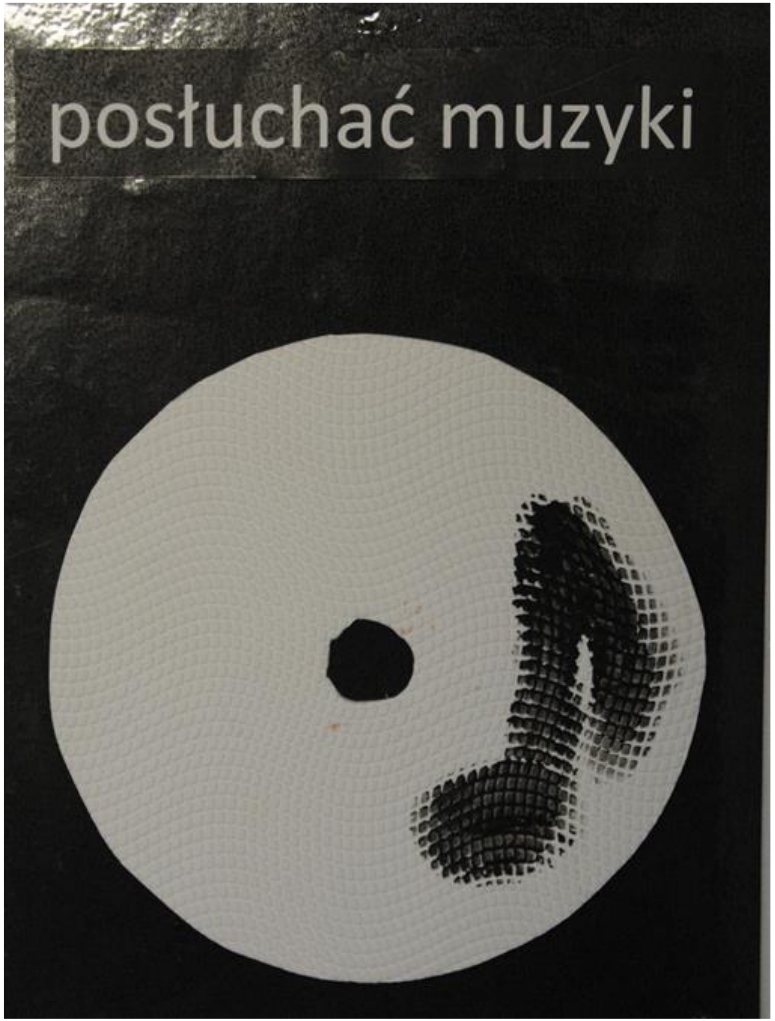

słuchać muzyki

pada śnieg

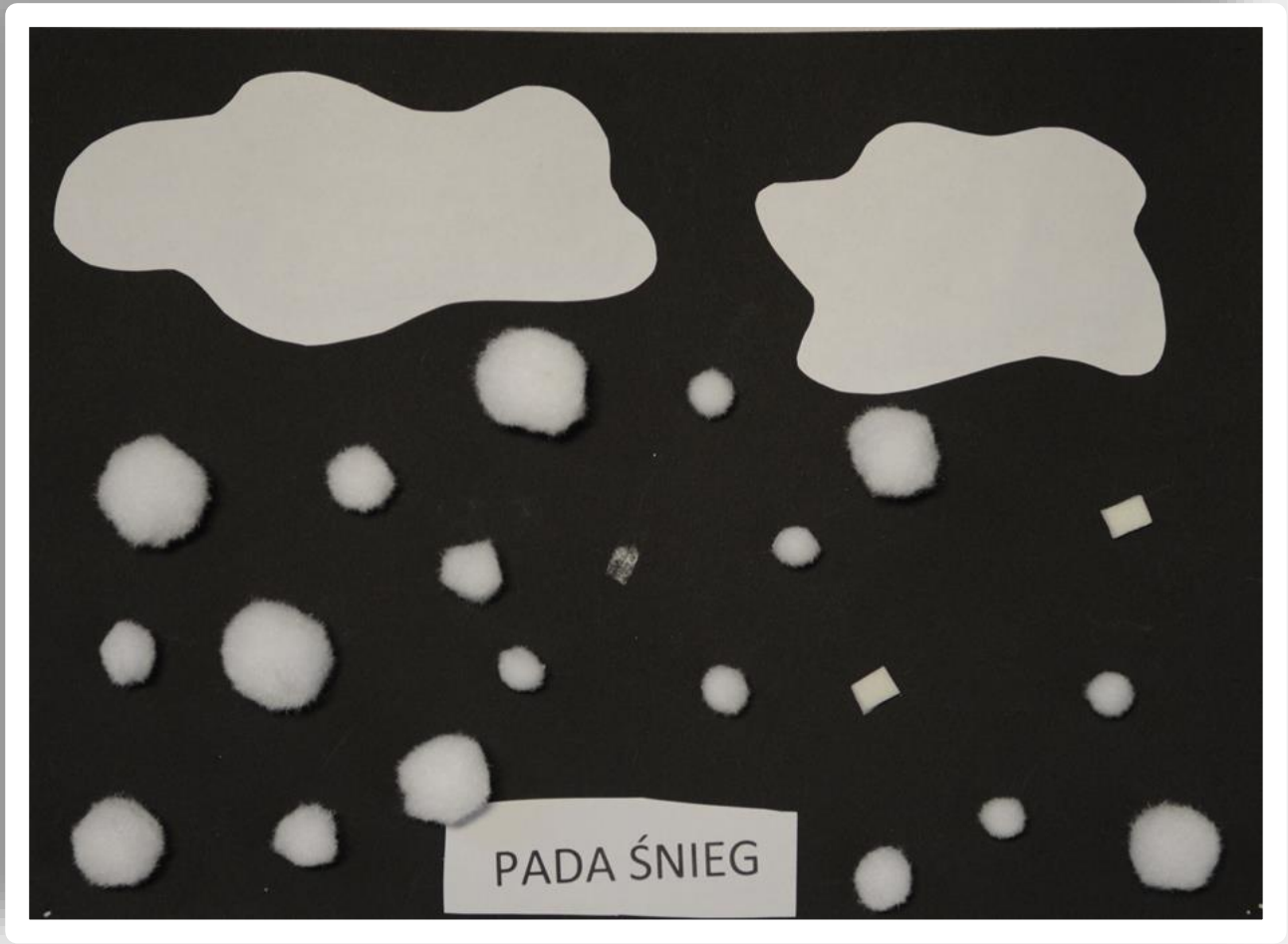

malować farbami

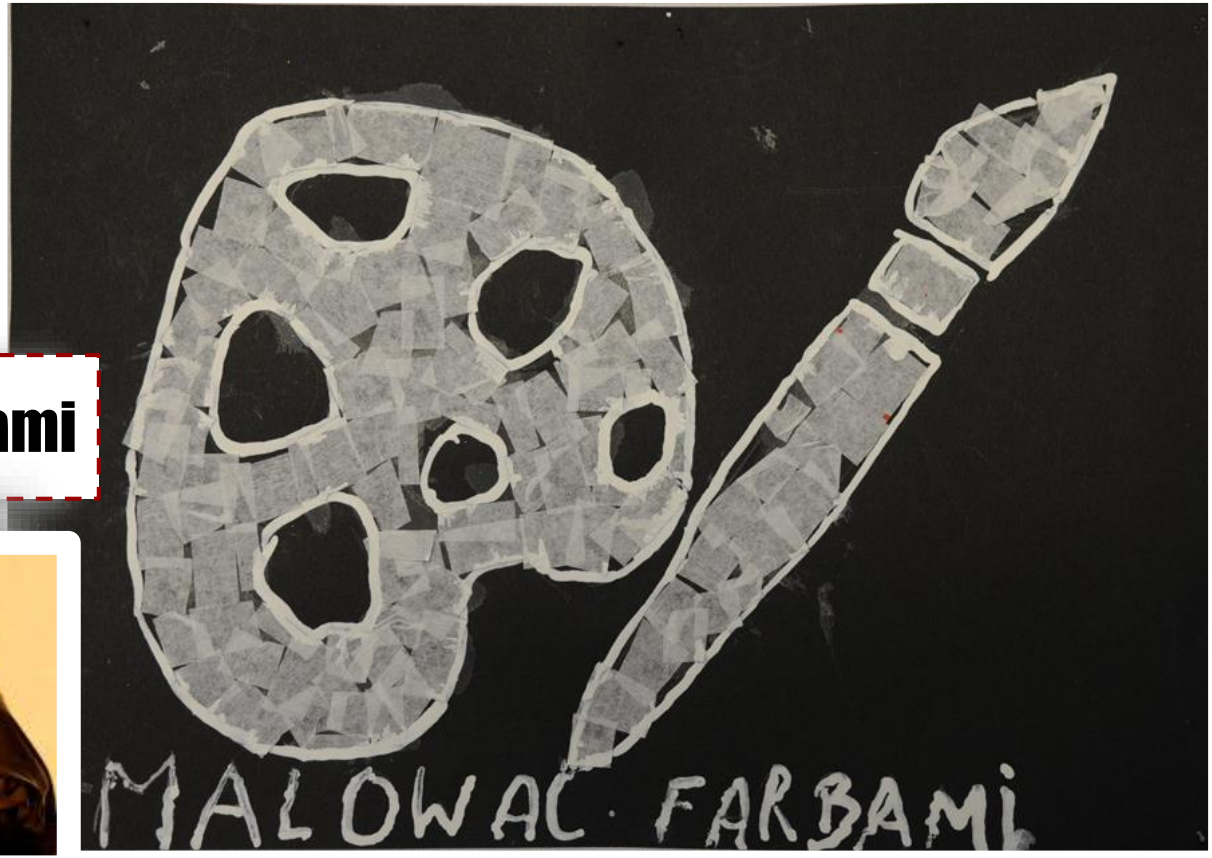

leżeć

grać i śpiewać

grać na instrumentach

wyrzucać śmieci

skrzynia

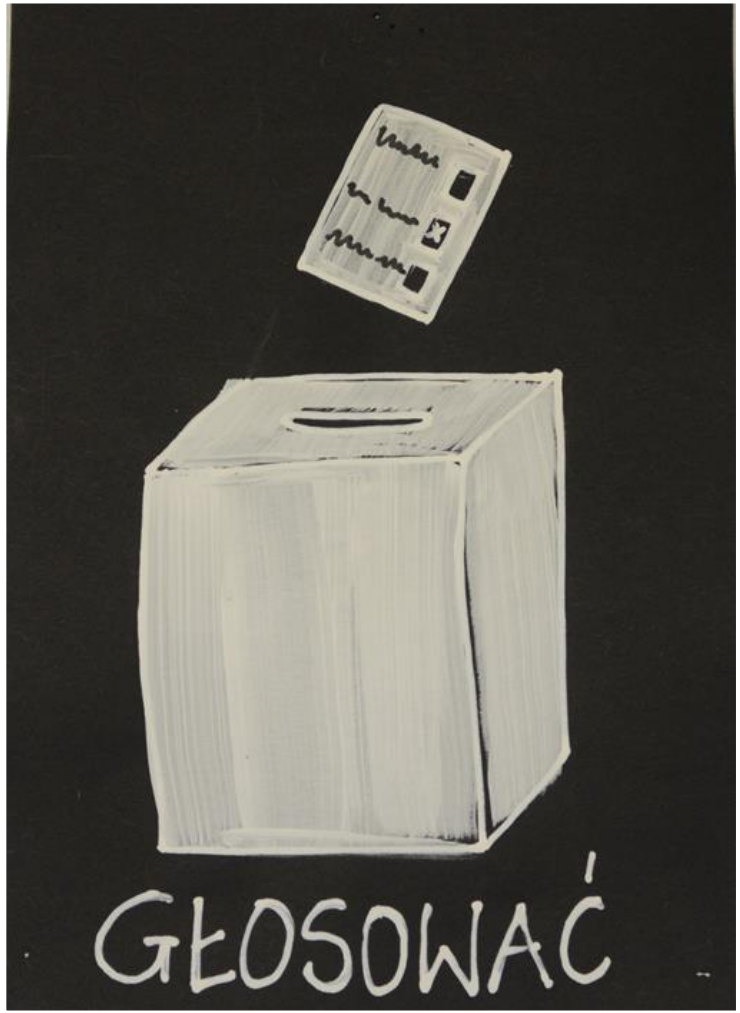

czesać włosy

włosy

śmiech

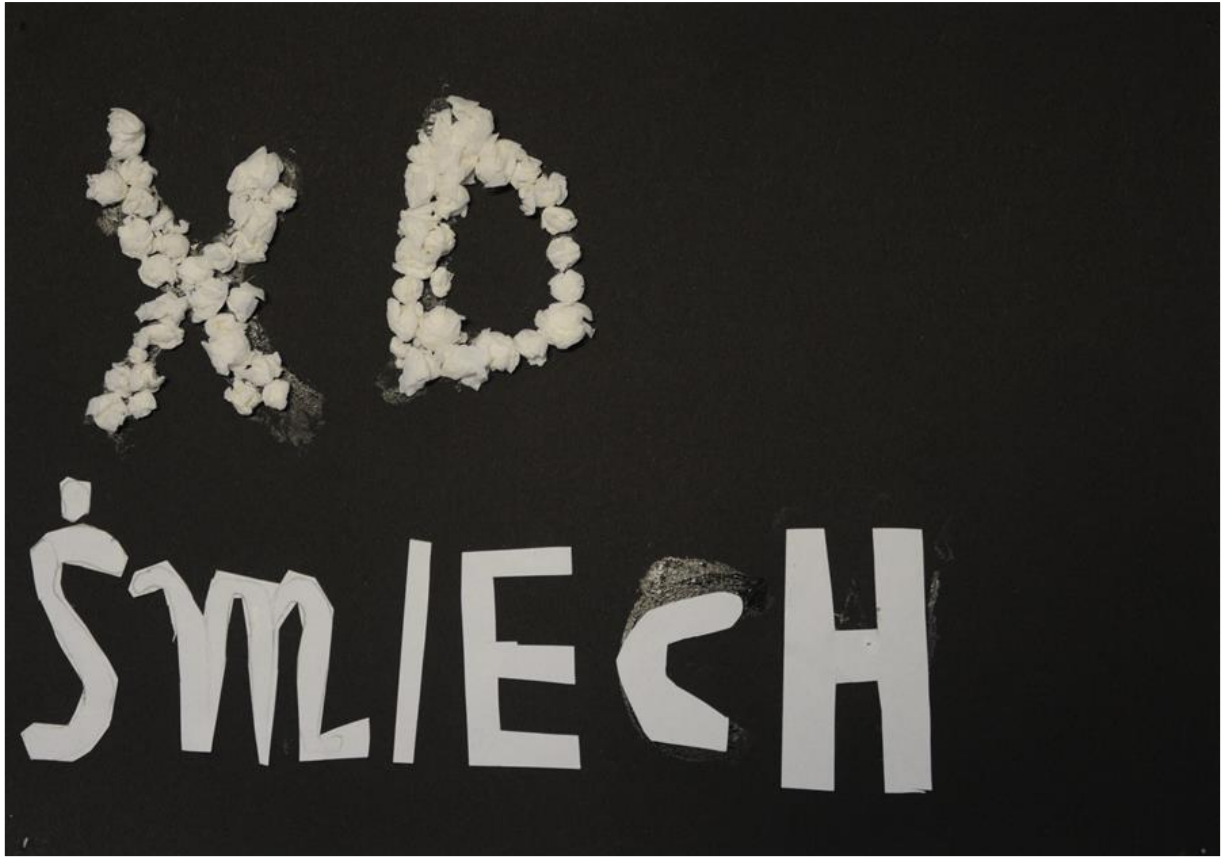

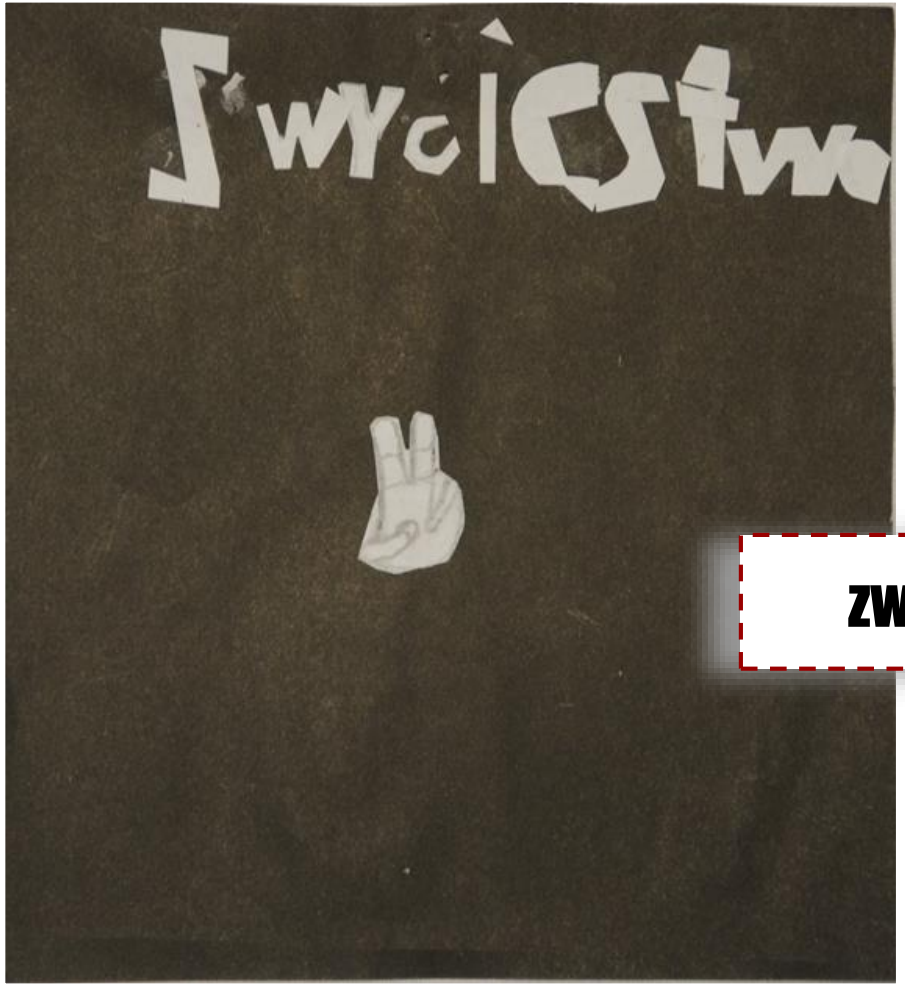

zwycięstwo

spokój

radość

smutek

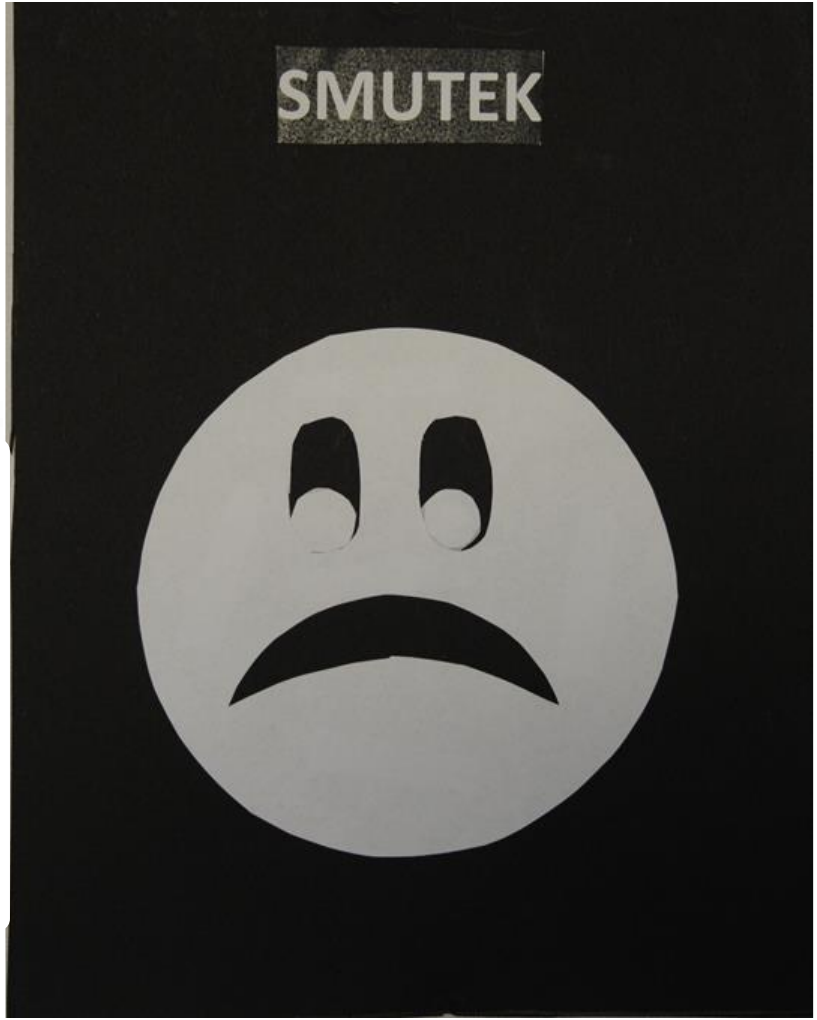

kocham cię

kocham cię

kocham Cię

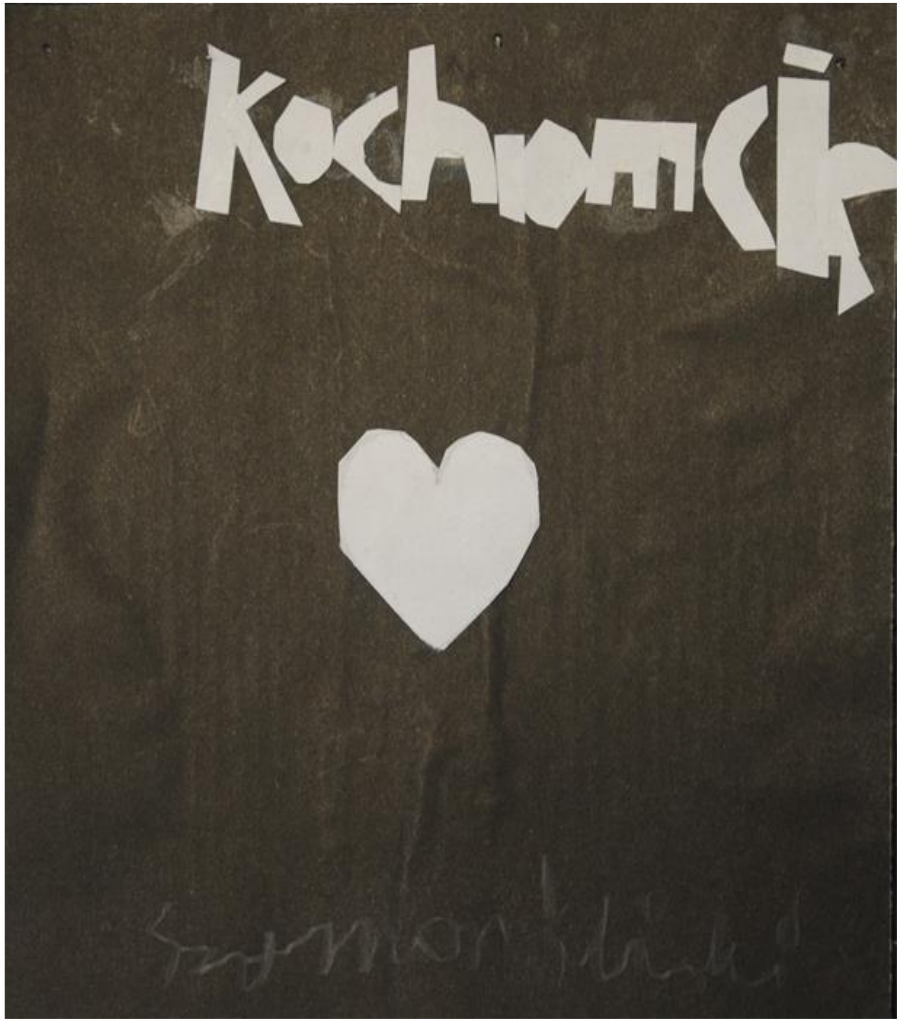

mały
średni
duży

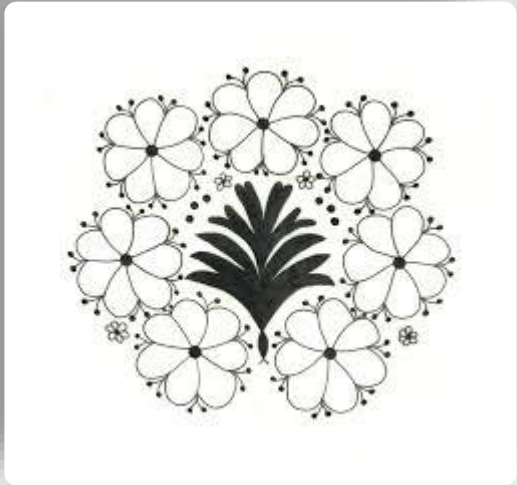

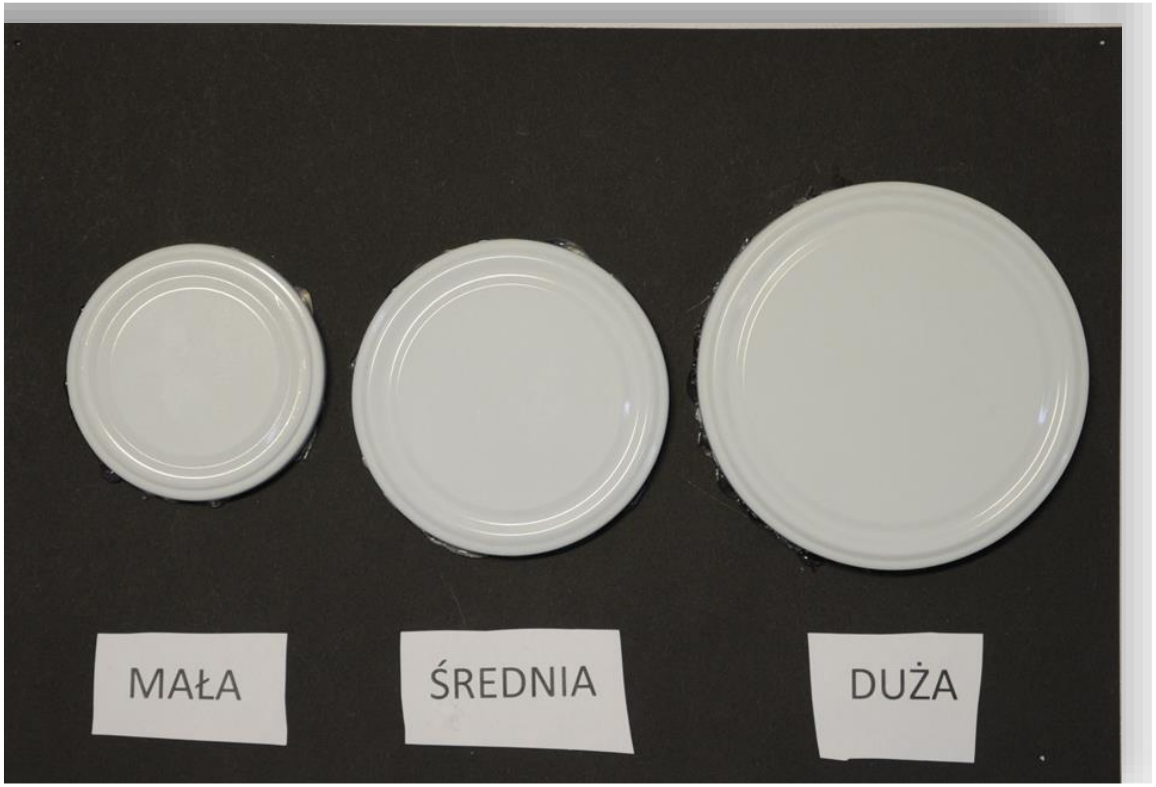

kółko

prostokąt

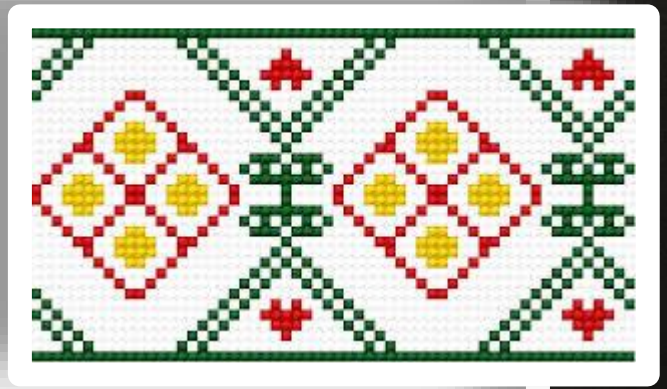

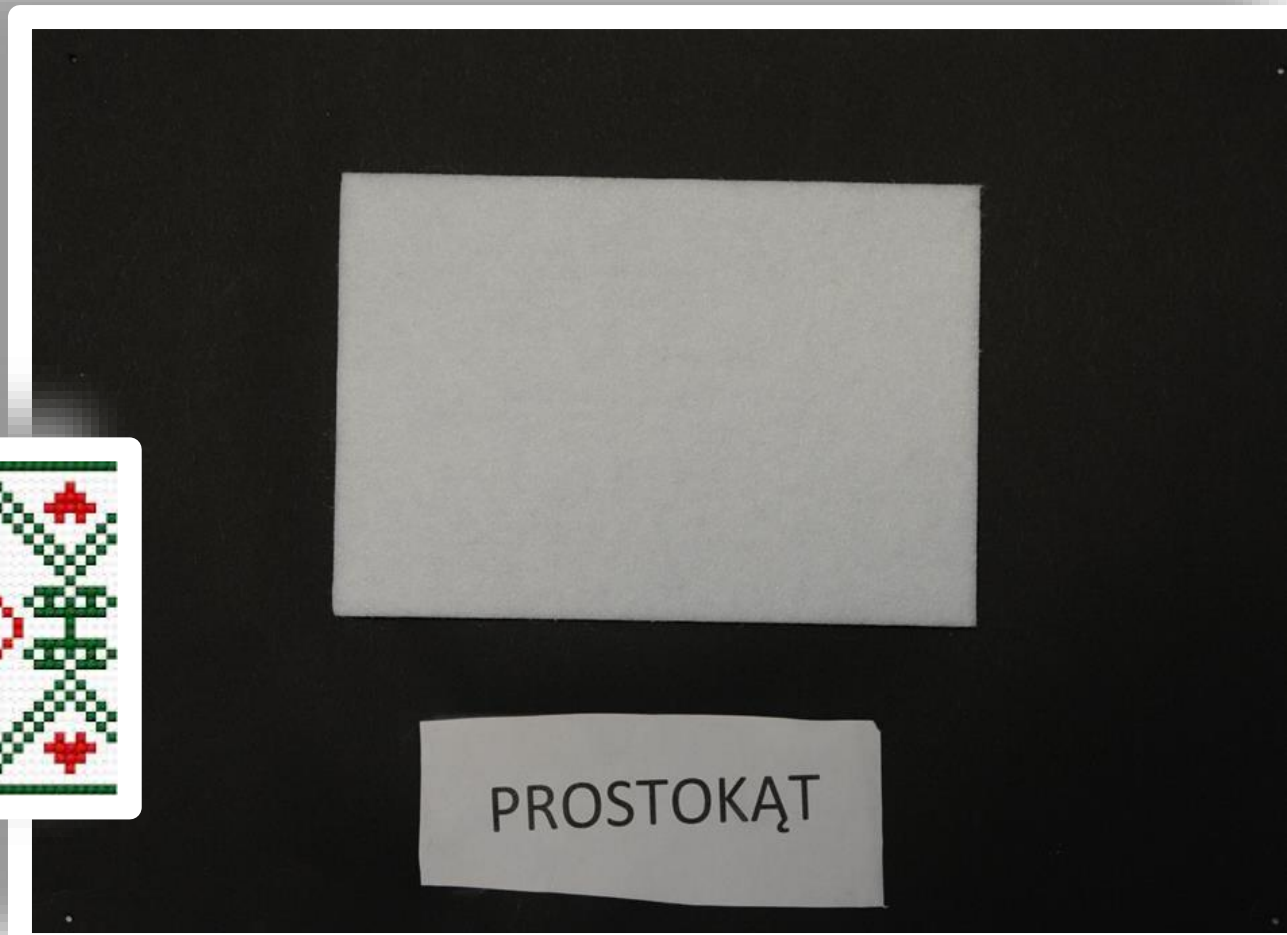

lekarz

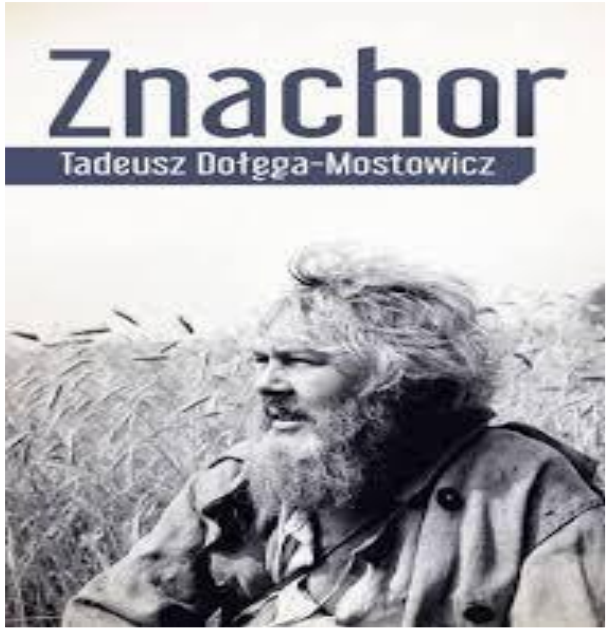

pojazd

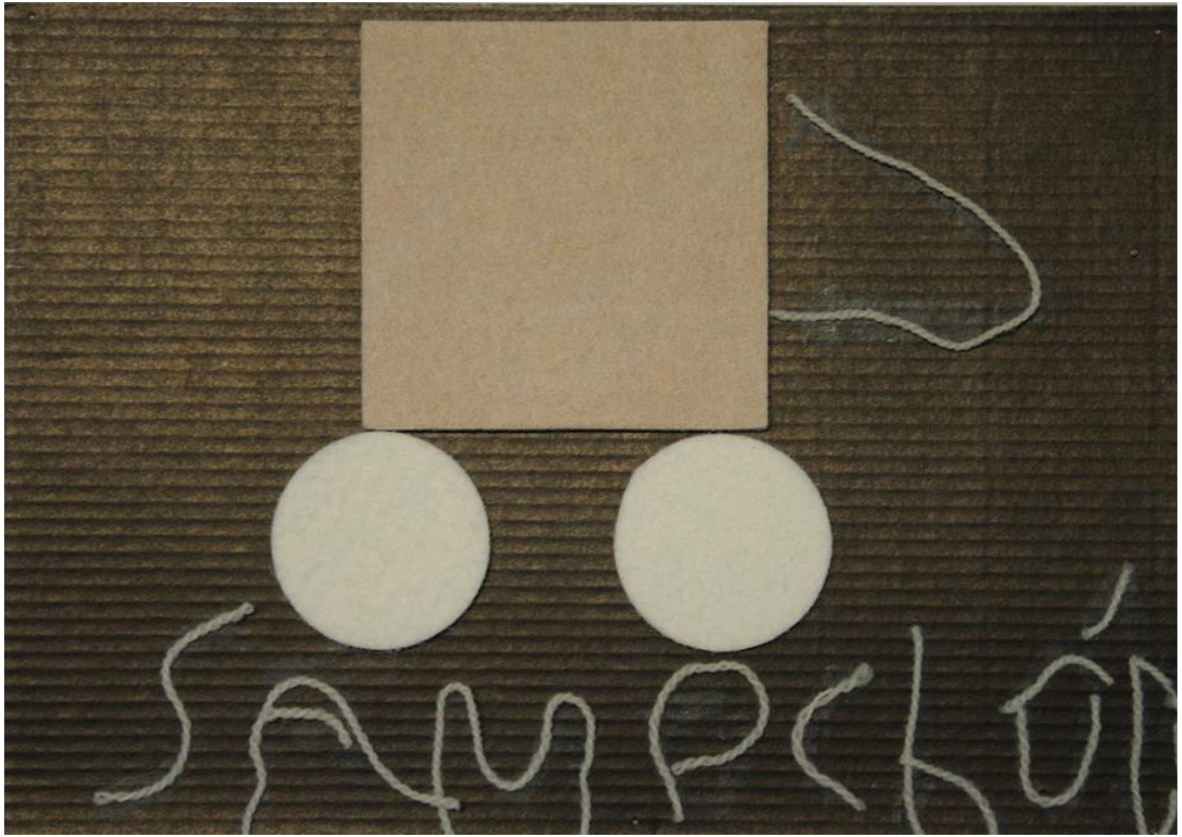

wypalarka

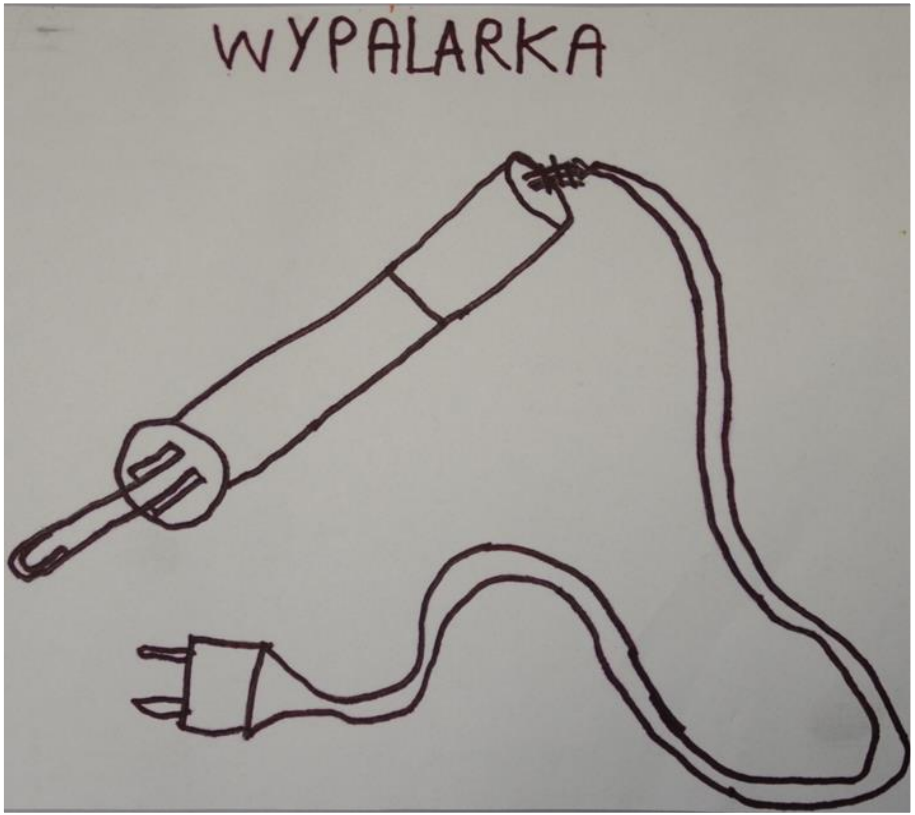

włącznik światła

kontakt

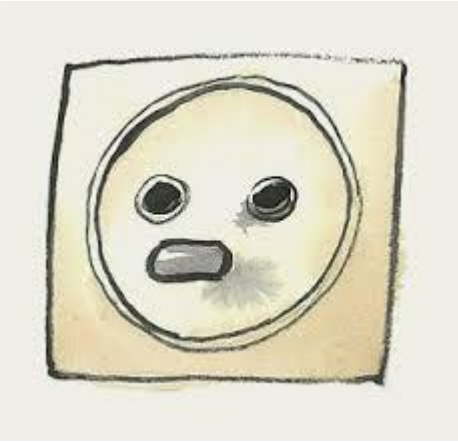

wieszak na ścierki i ręczniki

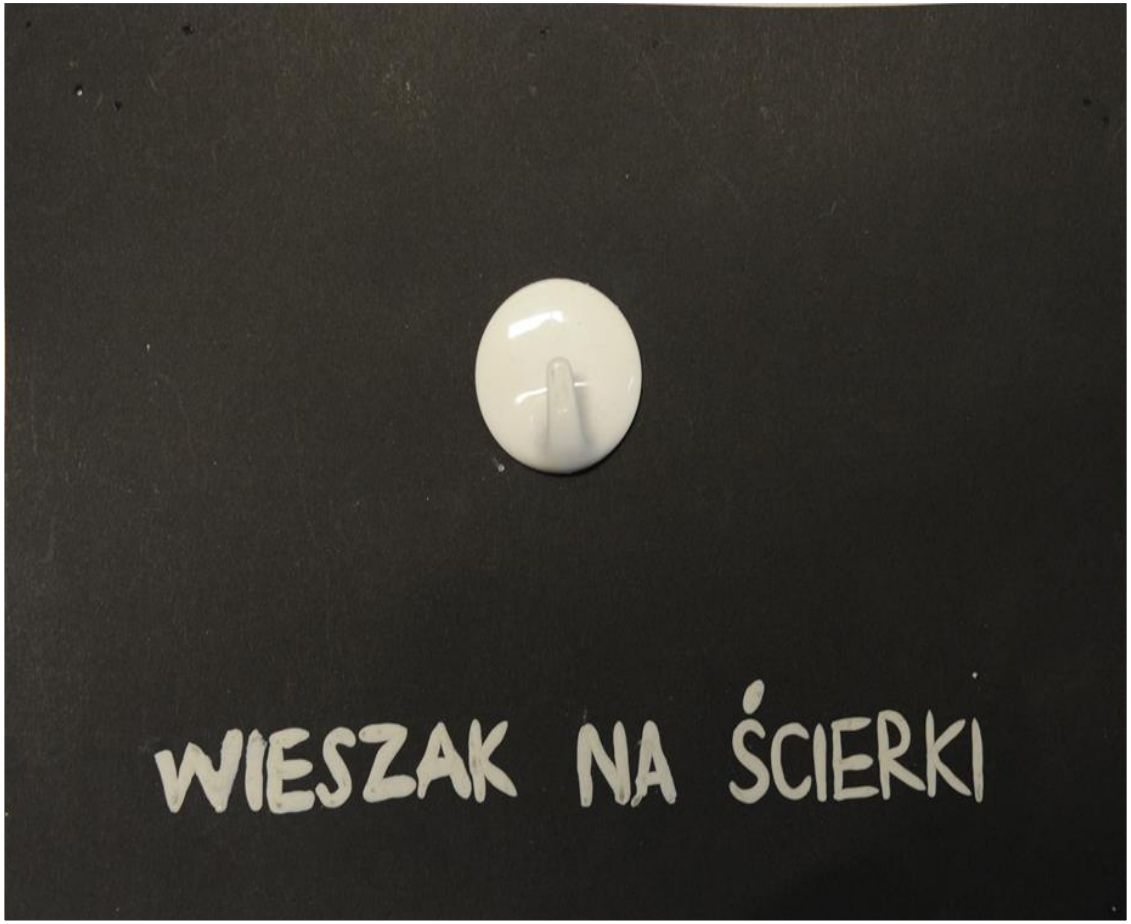

tort urodzinowy

świeczka

zapach

żarówka energooszczędna

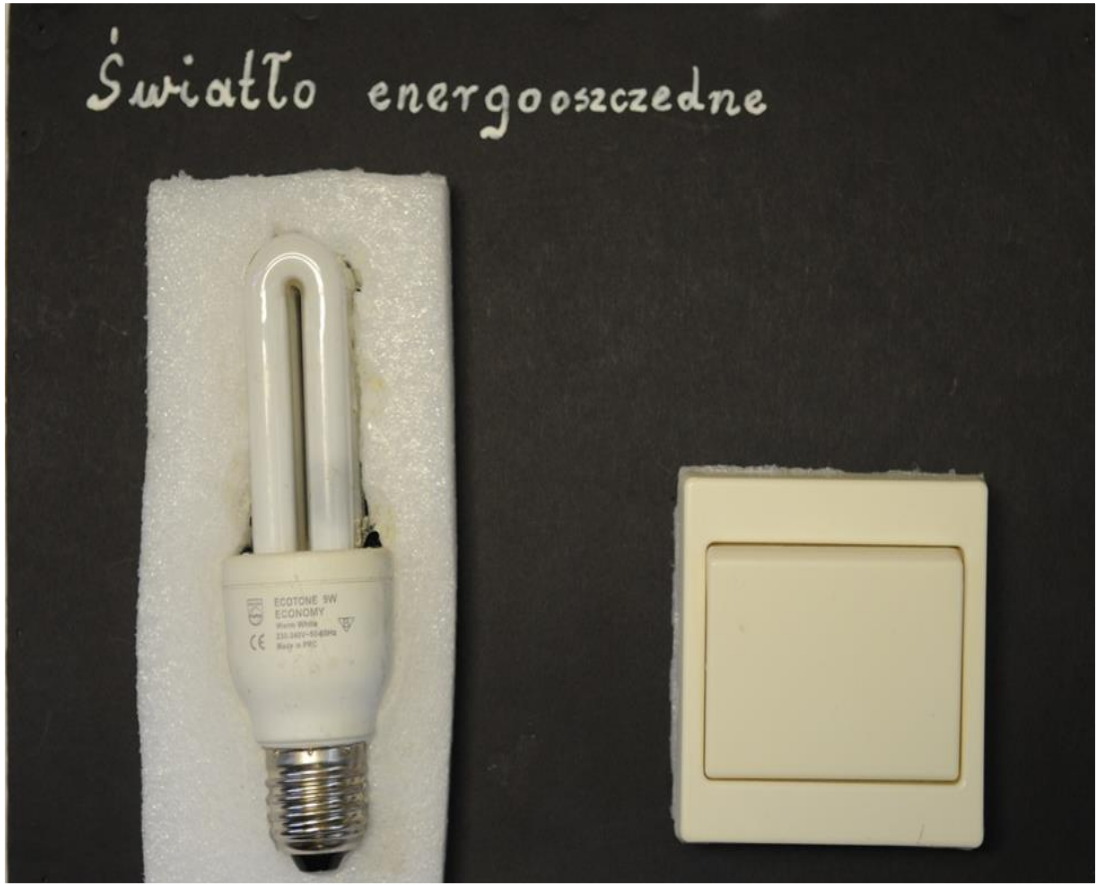

mała gastronomia

sznurowa
dła

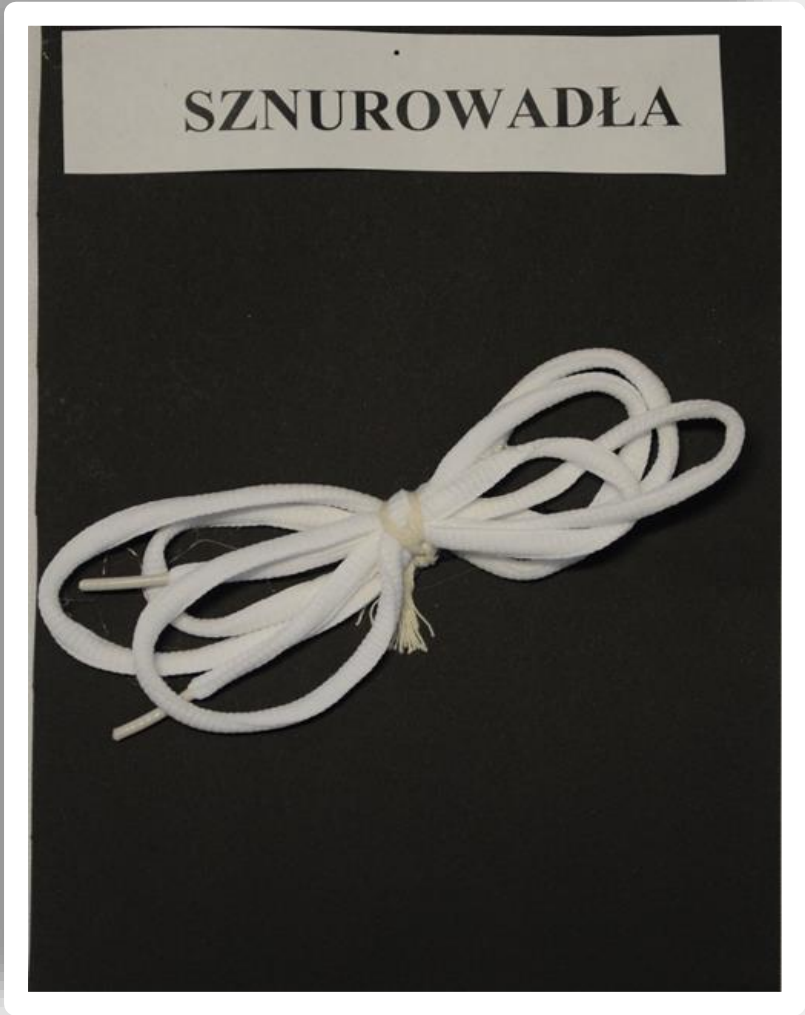

nożyczki

DZIECIAKI W DOMU
KREATYWNE I EDUKACYJNE ZABAWY Z DZIEĆMI

NOŻYCZKI

szachy

szablon

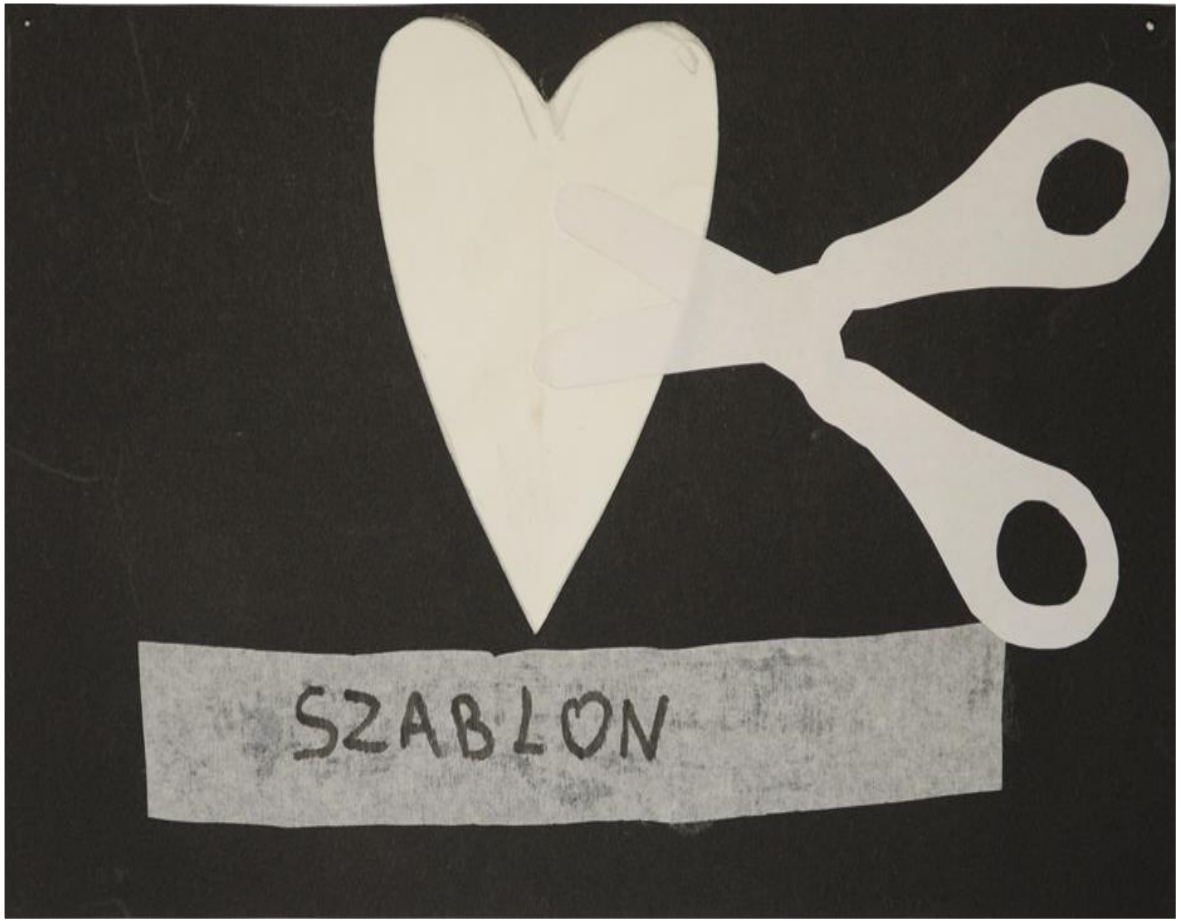

stół

prezent

okulary

termometr

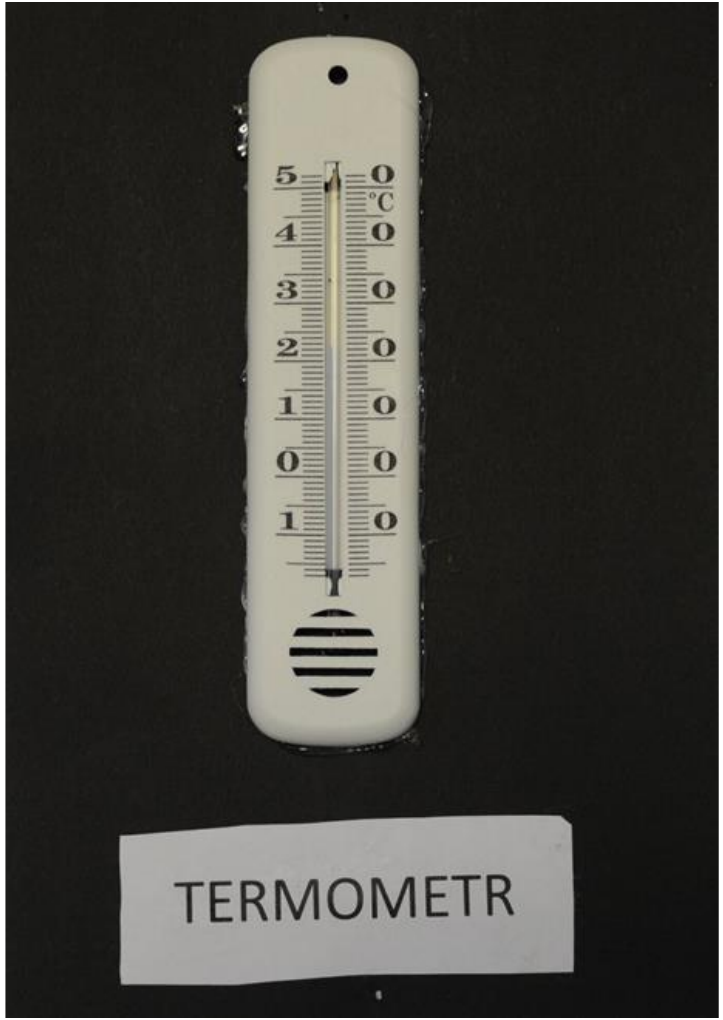

lejek

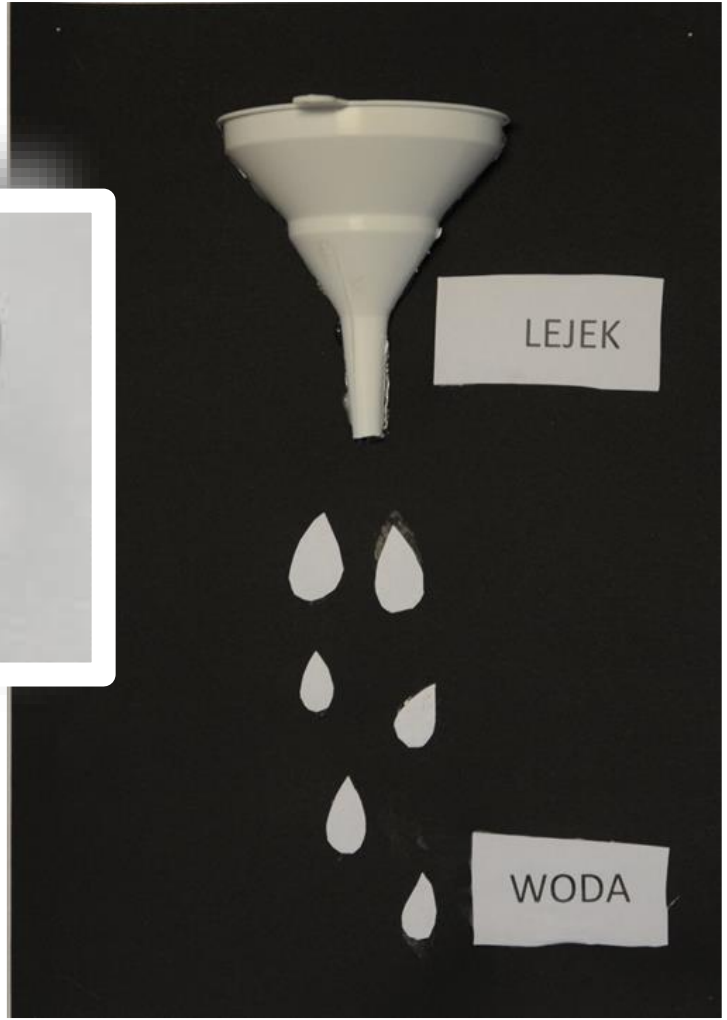

kubek

otwieracz do butelek

OTWIERACZ DO BUTELEK

korek do zlewu

guziki

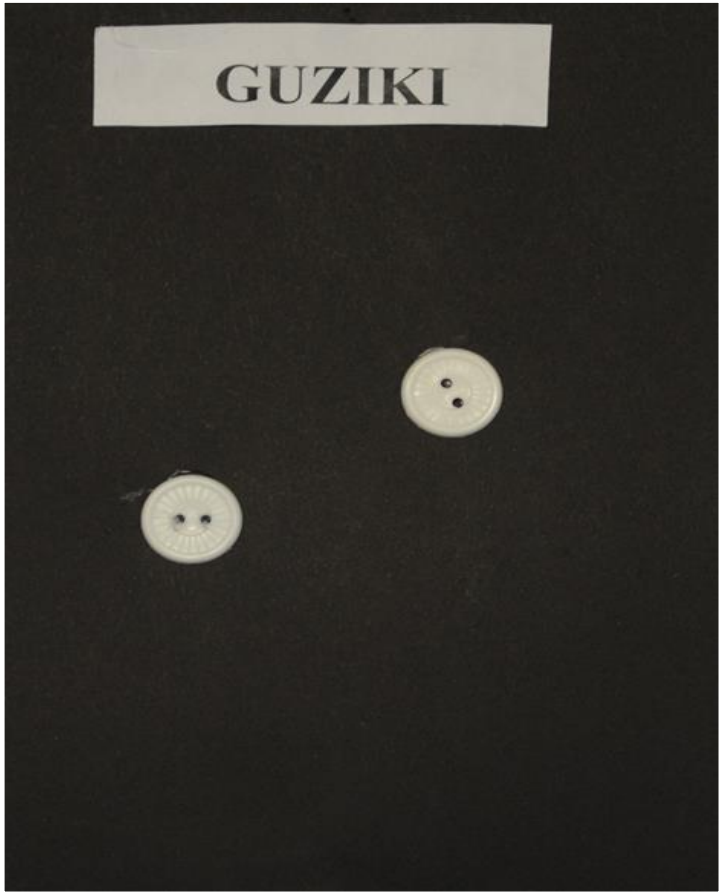

filc

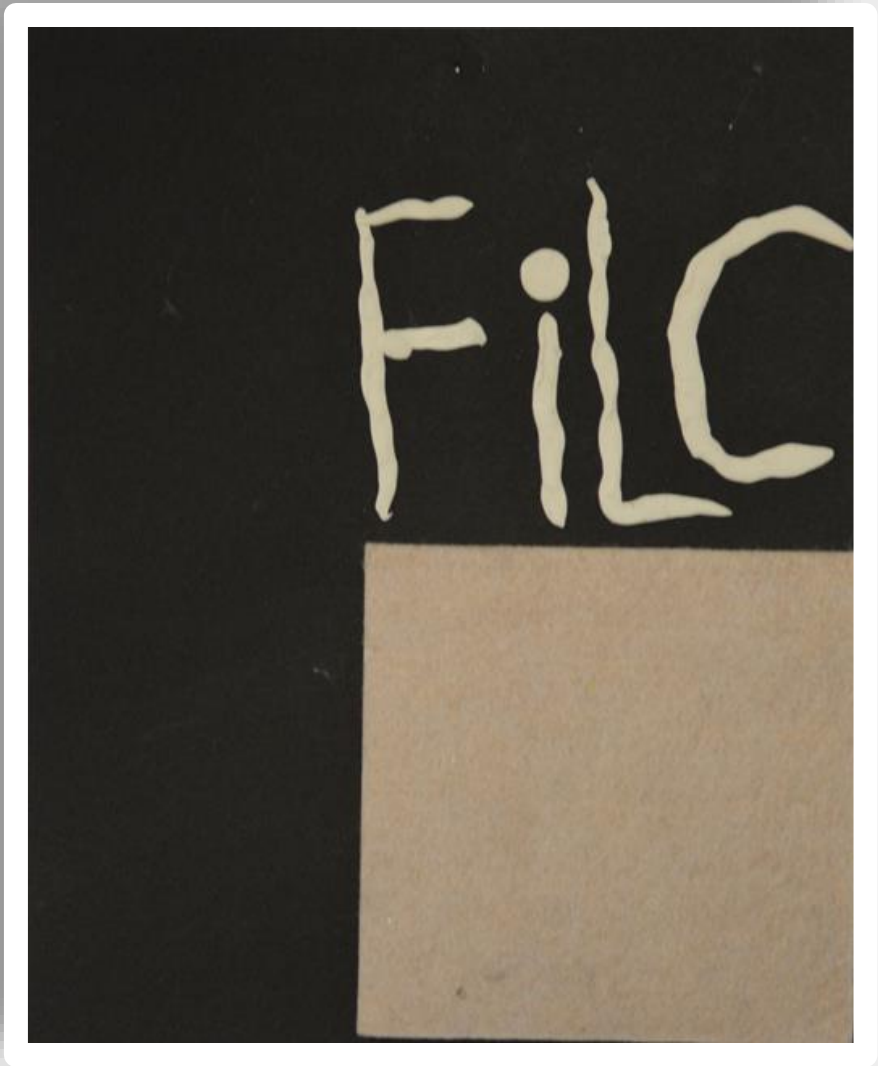

chusteczka

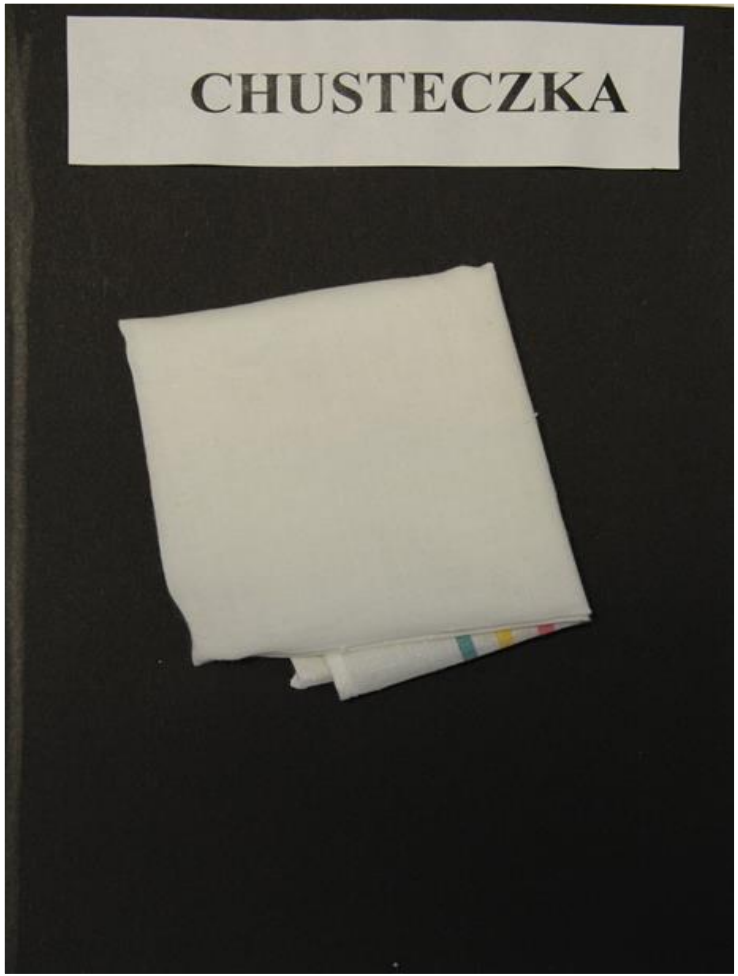

anioł

stokrotka

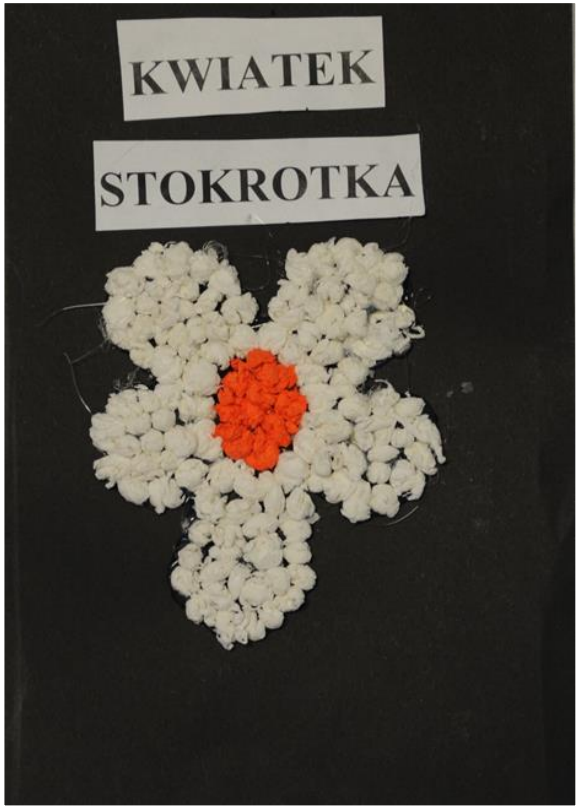

róża

ryba

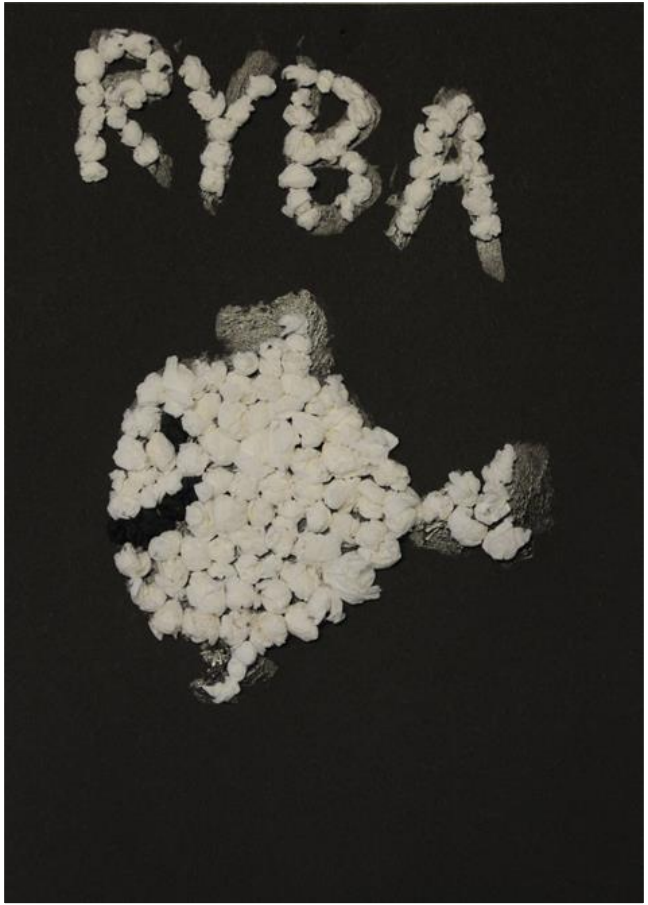

kaczeniec

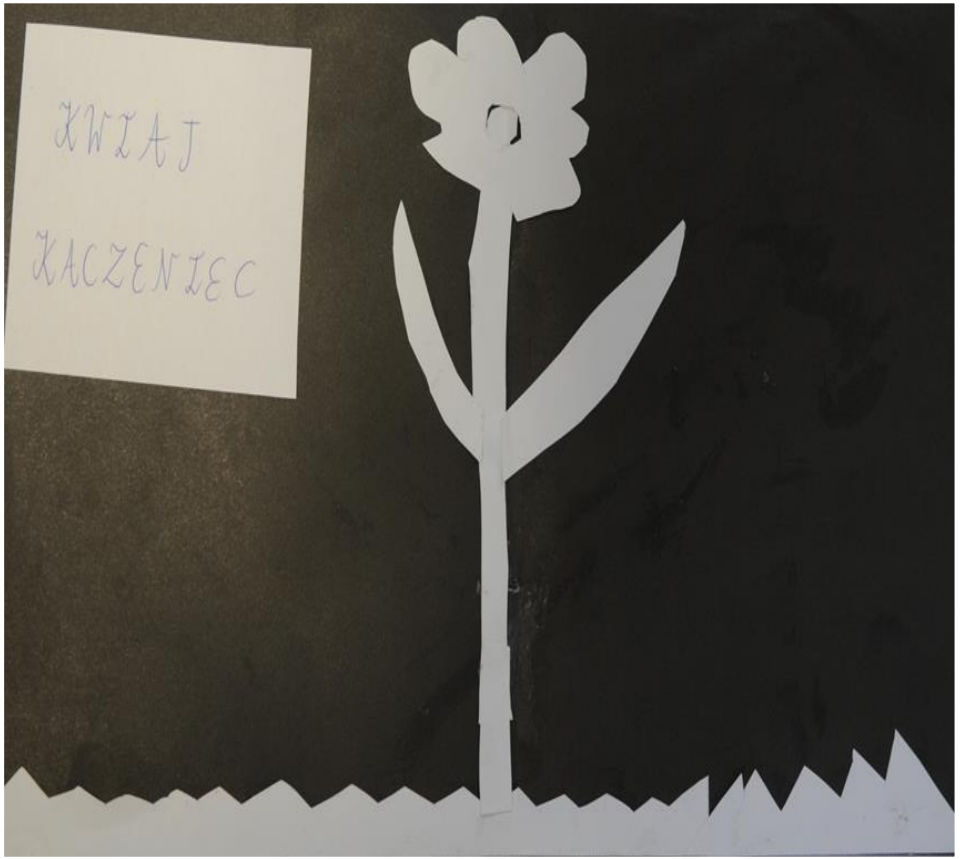

kot

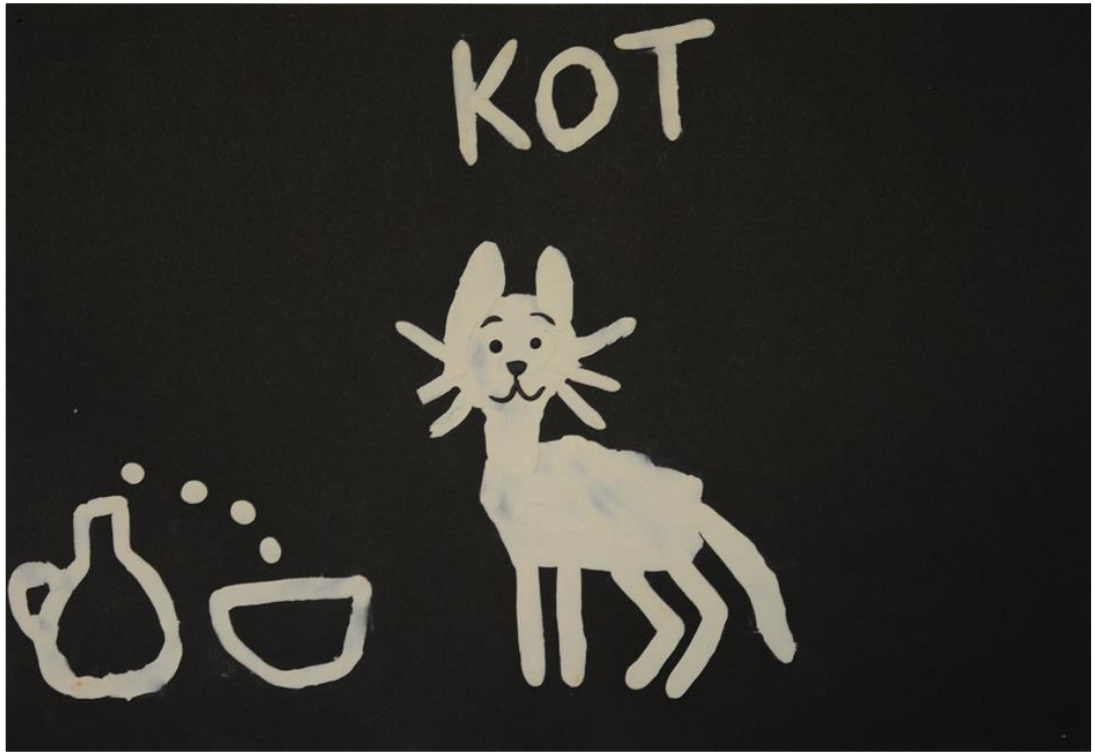

pro

troll face

noob

lol

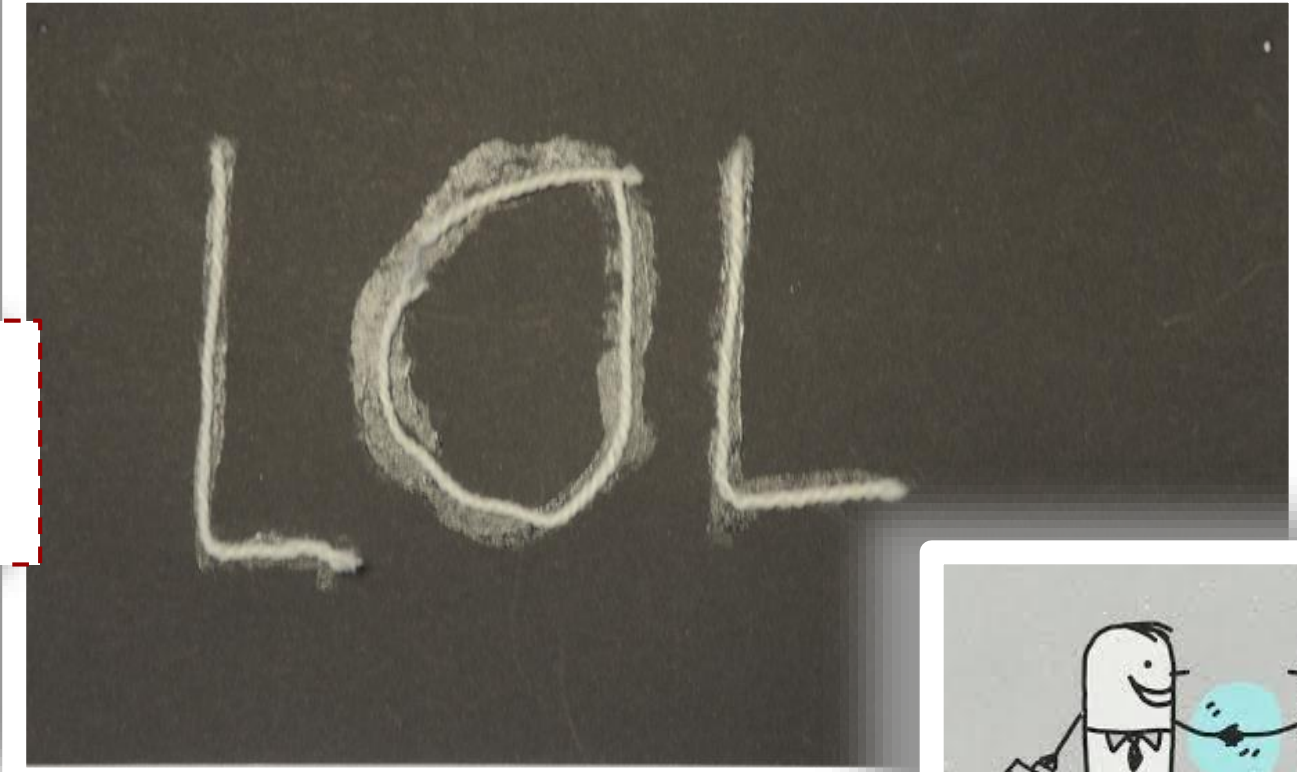

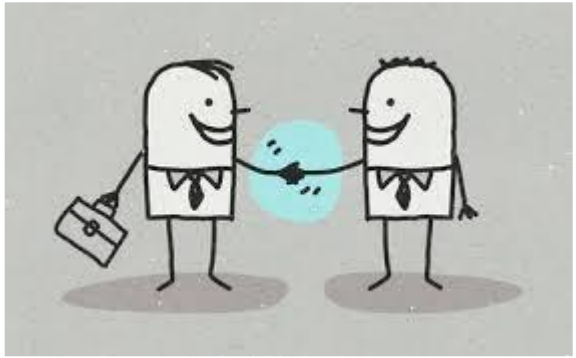

cyfry

koła

Tablic piktogramowe

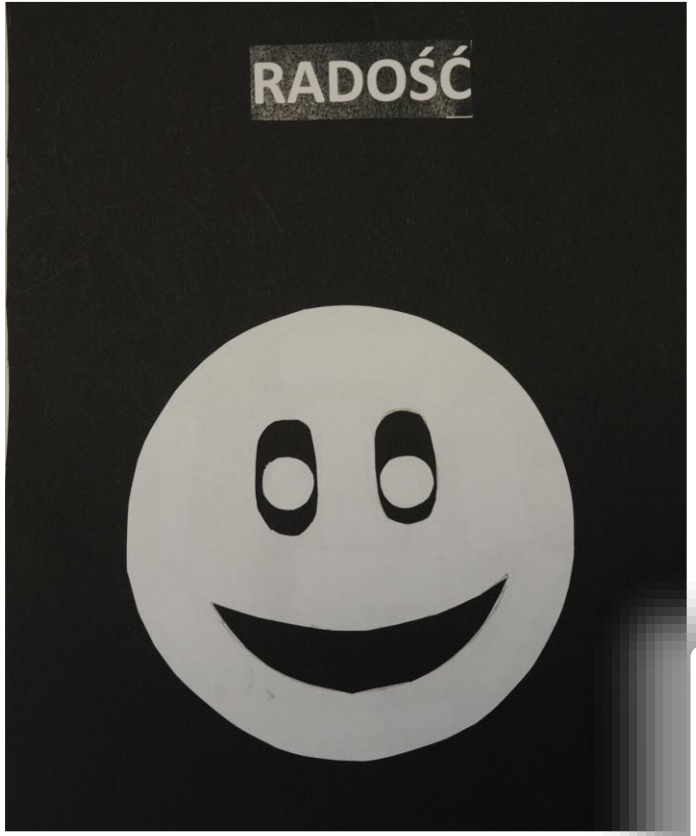

dzisiaj czuję

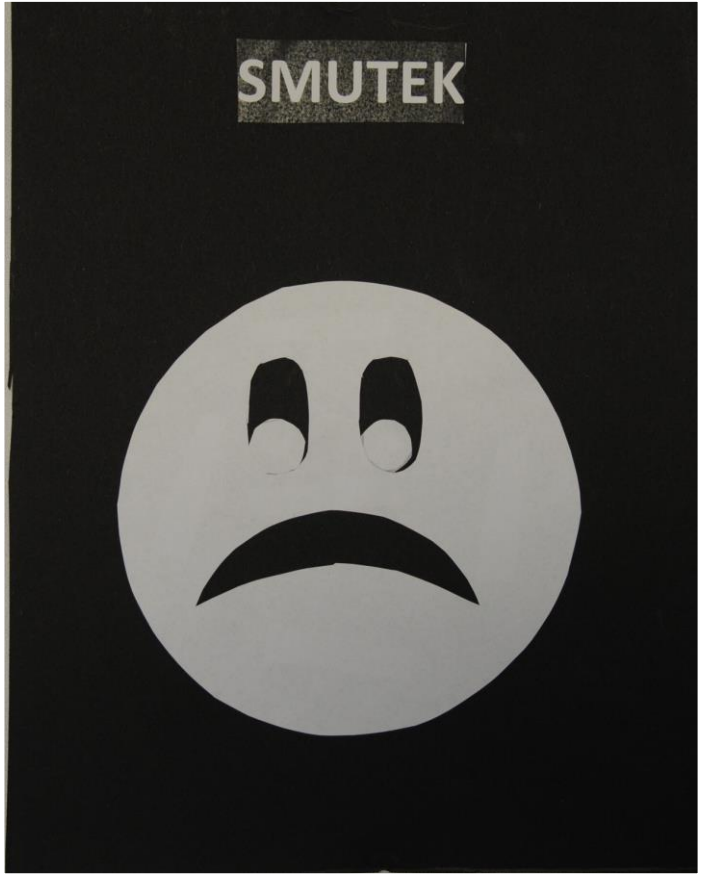

mamo

babciu

tato

dziadku

nie lubię

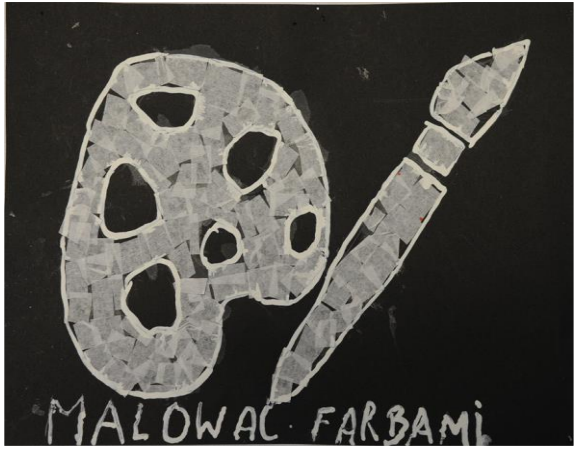

lubię

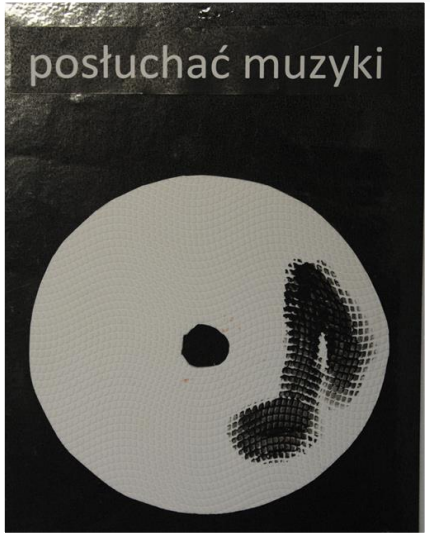

lubię

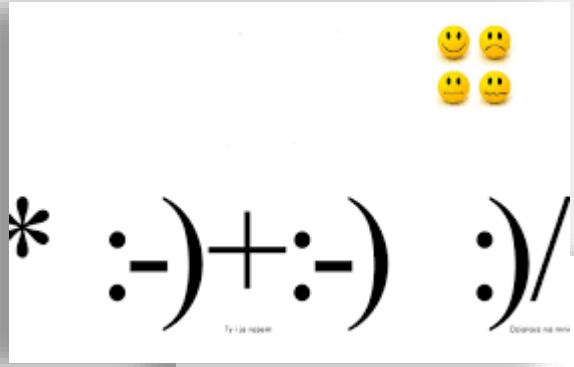

Czytanie uczestniczące

Ostrożnie wkładam wtyczkę do

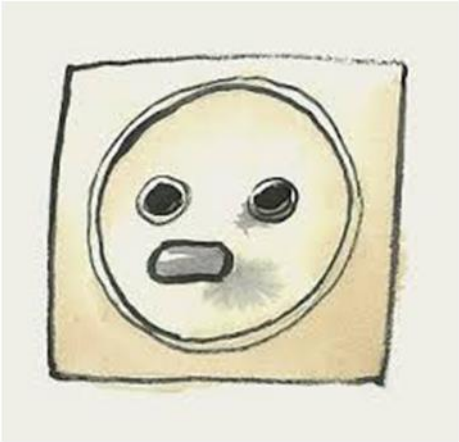

Mój plecak jest

Mój plecak nie jest

Lubię wypalać wzory

Życzę wszystkim

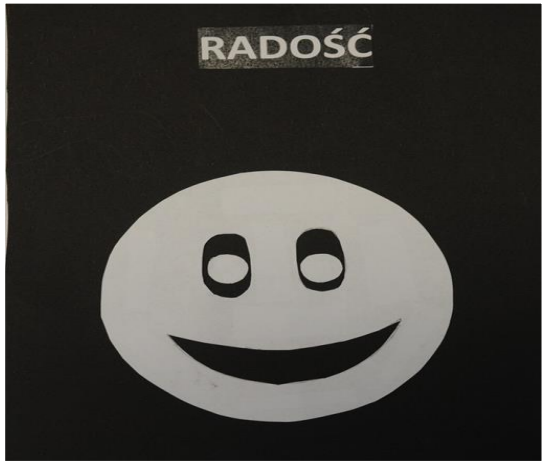

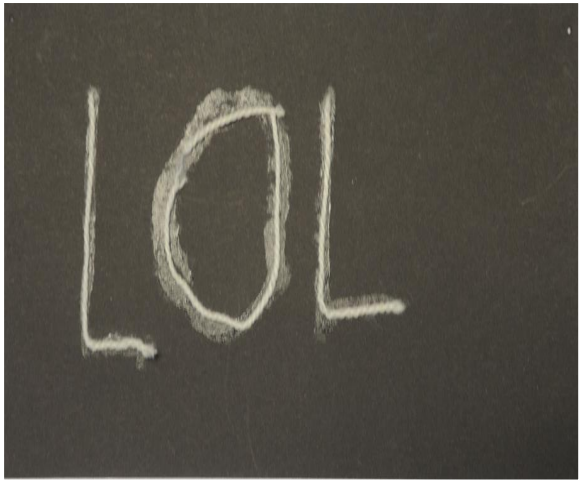

Krawcowa wycina materiał za pomocą

Na plecaku mam napis

Troll

Mama wlewa do butelki sok przez

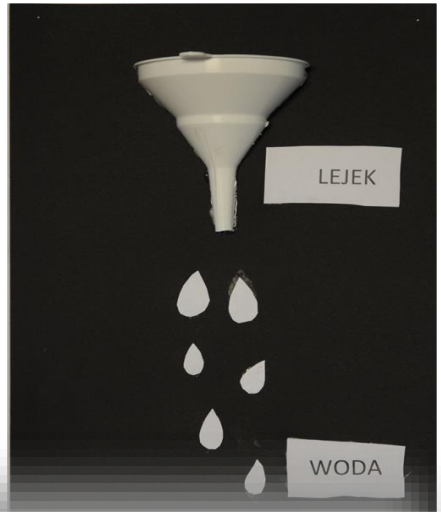

W szufladzie leży

W pracowni

dbamy o czystość

i świeży

kocham

moją rodzinę

Moja mama jest dla mnie jak

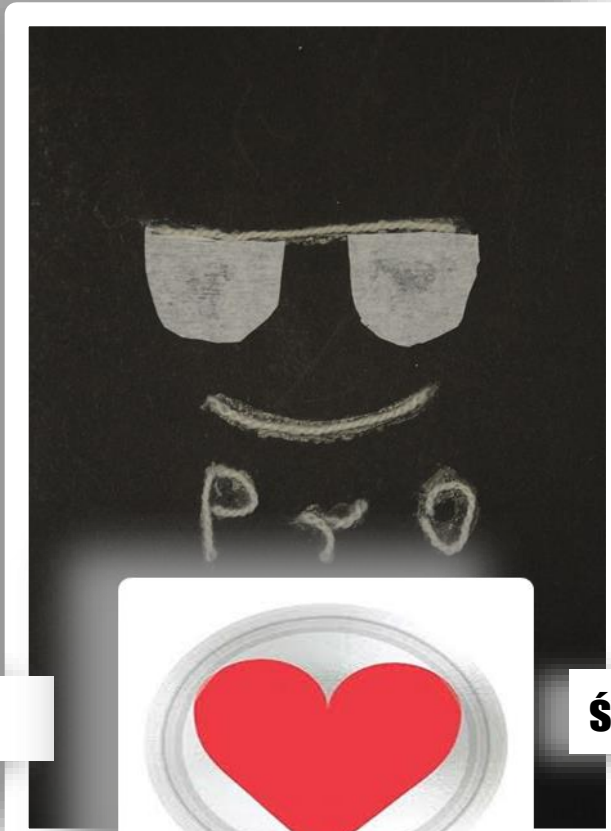

Moja koleżanka jest

świetnie zna się na grach

Gdy jest ciemno włączam

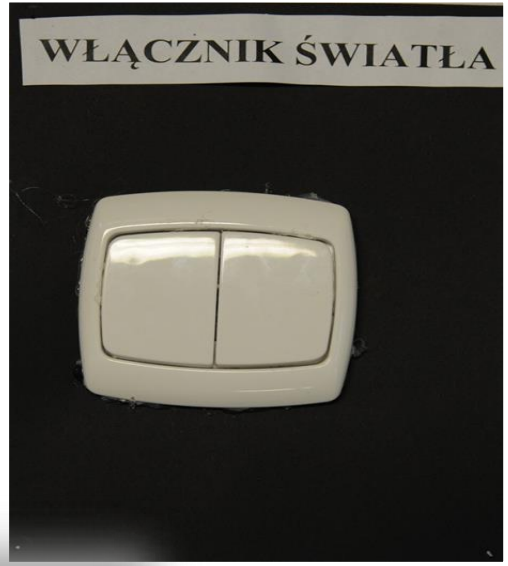

i zapala się

w grze w

odniosłem

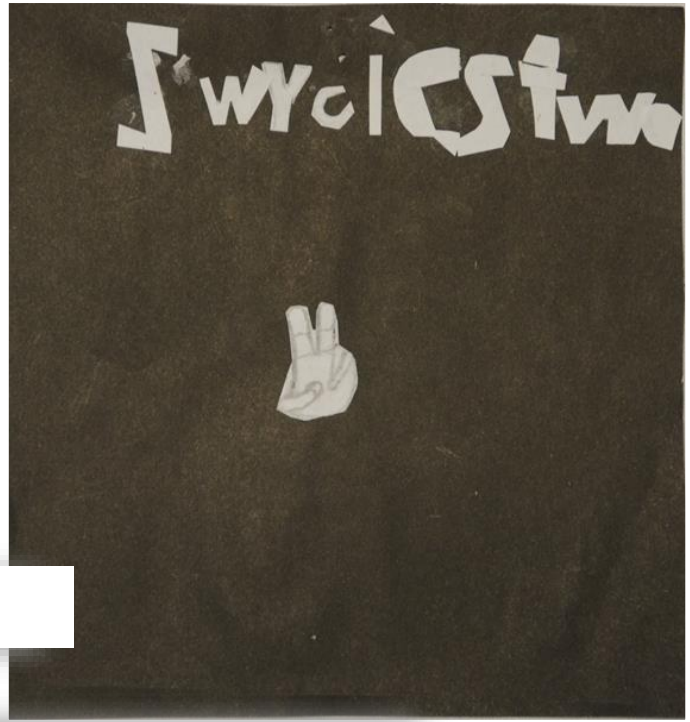

Bardzo lubię grać w

podrapał

Lubię

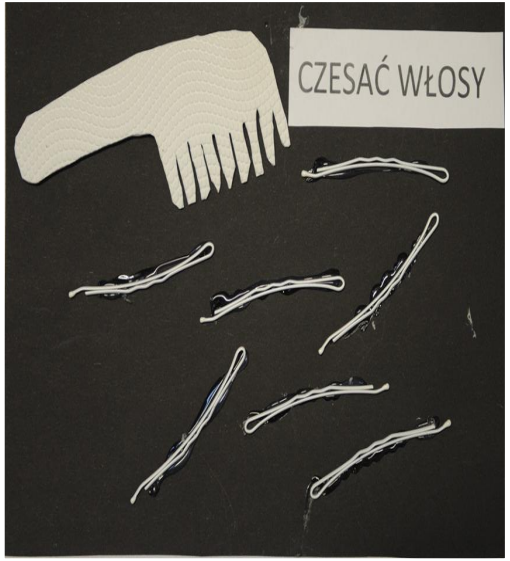

lalkom

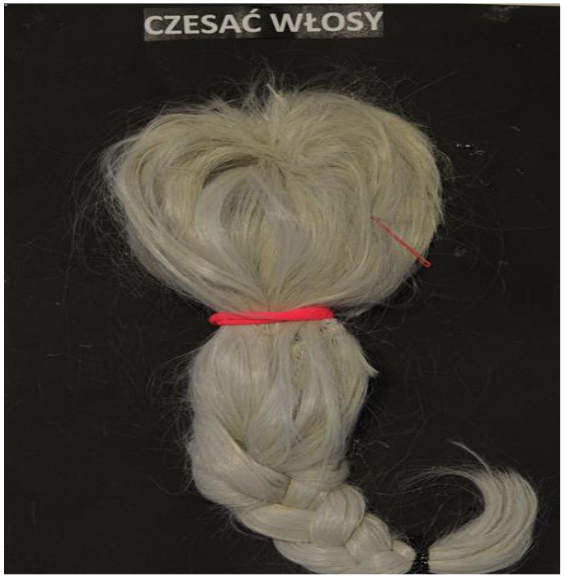

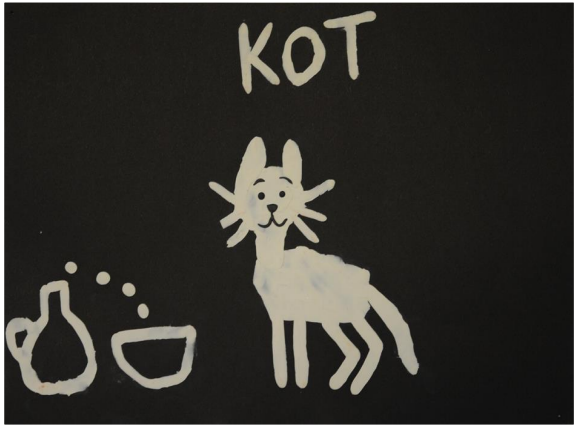

drapie

zbił

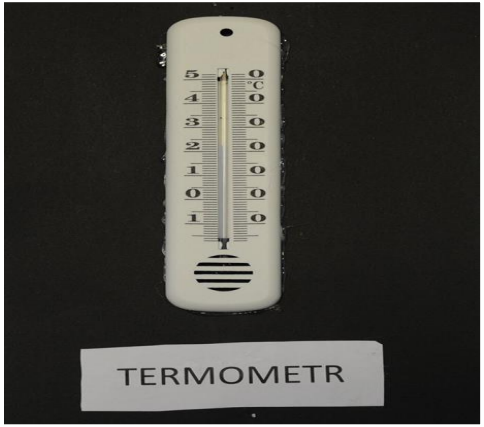

ogonem

to moja ojczyzna

Jestem z

Mieszkam w

na

Warmia

Mój dziadek nosi

W

jest woda z sokiem

Na obiad będzie

i surówka

Lubię sukienkę w

i

w

cztery

Mam sweter na

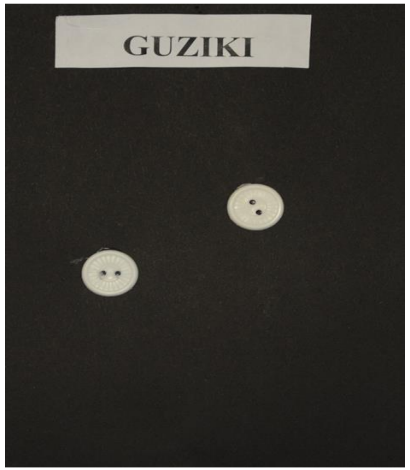

i mam

wiązane na

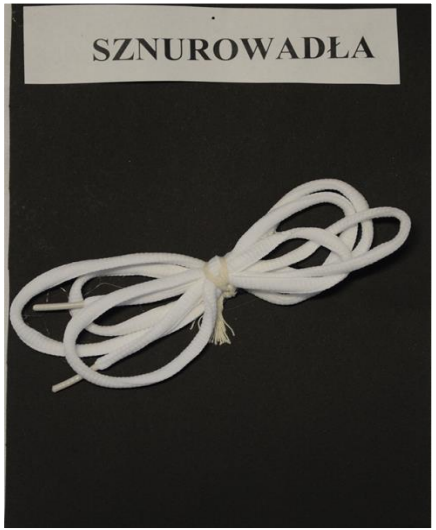

Kiedy jestem chory idę do

z moją mamą.

W kieszeni mam

Mama kupiła mi

Babcia i dziadek kupili mi

i

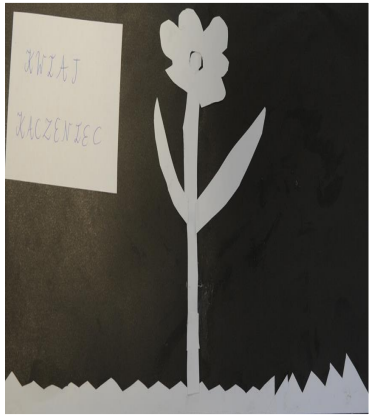

dostałem

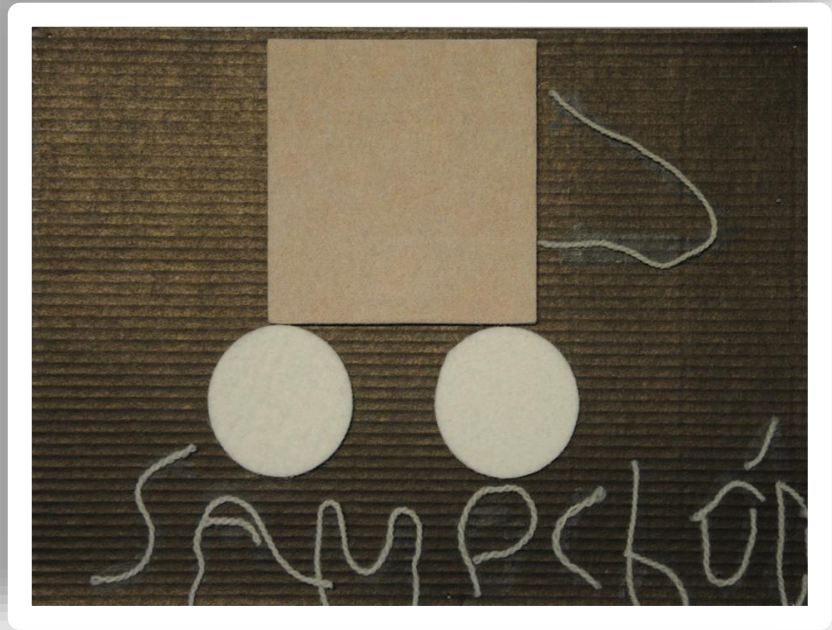

na baterie.

Na urodziny dostałem

ze

mam

lat

Mini słowniczek warmiński

Litera „i” („ji”) występująca po spółgłoskach dźwięcznych „b” i „w” brzmi jak „zi”. Więc gdyby zapytać np. o zwierzątko na literę „z”, Warmiak odpowiedziałby – zilk i zieziórka

Człoziek-człowiek

kudły-włosy

Kobieta -**kobzita**

Mężczyzna -**chłop**

Uma -babcia

Dzieciuki-dzieci

Dziywczoki-dziewczyny

Jonki-porzeczki

Kolraba-kalarepa

Bania-dynia

Szczepy-drzewa

Psietruszka-pietruszka

Jesian- jesień

Ziosna-wiosna

Wciórko-wszystko

Niydziela-niedziela

Zieczerza-kolacja

Psies -pies

Grzebzień -grzebień

kolo– rower

***ł*obleka** – ubranie, garnitur

***ł*oboczyć** – zobaczyć

***ł*oroz** - naraz

***ł*ójskygo lata** – zeszłego lata

***ł*ubiglowano** - wyprasowana

***ł*urichtowane** – przygotowane

mniedzionka – agrafka

Kuchy- ciasta

Gody-Boże Narodzenie

Łogródek-ogródek

stinol - smarkacz

stóf – blaszany, litrowy kubek z uchem

szurek – chłopiec

tanta - ciotka

tretuary - chodniki

zoki – skarpety

Gwara warmińska od dwóch lat jest chroniona prawnie. W 2016 roku trafiła na krajową listę dziedzictwa niematerialnego UNESCO jako pierwsze tego typu zjawisko z Warmii i Mazur. Certyfikat odebrała prof. Izabela Lewandowska z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM, popularyzatorka gwary i Łukasz Ruch z Bukwałdu, historyk i gawędziarz

Ignacy Krasiński

Warmia (łac. Warmia, Varmia, niem. Ermland) – nazwa krainy historycznej położonej w województwie warmińsko-mazurskim. Pierwotnie nazwa terytorium pruskiego plemienia Warmów, a następnie autonomicznego państewka kościelnego istniejącego w latach 1243–1772 w południowych Prusach. W latach 1466-1772 Warmia wchodziła w skład Polski. . O ile w przypadku dialektu wielkopolskiego czy gwary góralskiej od czasu do czasu można natrafić na drobną wzmiankę w rubasznym tonie, o tyle o gwarze warmińskiej, która miała być jednym z dowodów na polskość Prus Wschodnich, już prawie zapomniano

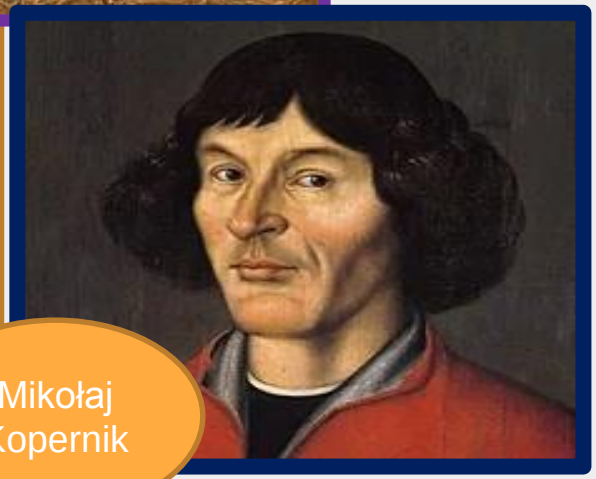

Mikołaj Kopernik

Godka warmińska

Ło czaarojtach w Wangoju.

Wangój, to je psiankno zieś nad psianknam Wangójskam jyzioram. Łuż kedajś Mnichoł Flakowski łopozieduwoł bojki ło ty i jinkszych zioskach, ło rozmajitych czorojtach.Tero Wangój to zieś warnijskych czarojtów. W ty ziosce je jych gwołt: Żytnio Baba jenaczy Babojandza,Topsiciyl, Kołbuk, Diobeł, Smantek, Wiła, Ałna i druge. Możewam sia zapsisać i zaboziać z niami. Łóni dowajó dzieciukom do zrobzianio rozmajite roboty. Chtóran zrobzi robota, jidzie dali, do drugygo czarojta. Coło zabawa je na śwyżam pozietrzu: pod lasam, na łónce, nad jyzioram. Na łodchodne je łognisko z wosztami, możno pospsiywać z czarojtami warnijske spsiywnie. W Wangoju możno eszcze łoboczyć stare gyryjty. Tamój, nad jyzioram, je łurychtowany skansen rozmajitych gyryjtów.
Maria Świtkowska

Wyszukaj w tekście wyrazy: pospsisywać/pospisywac, psiankno/piękno.Zdefiniój regułę fonetyczną dotyczącą gwary warmińskiej ,gdy w języku ogólnym po głosce /p/ występuje /i/

Z humorem

opisz w co ubrał się Klyjmens?

Tyś ˡuż cołkam ˡogłupsioł, kołam do ˡolsztyna, toć tyś ˡusz nie je młody szurek, Klyjmens.
Ale pogodała, pogodała, jek to zawdy mojo staro, ale jek
am reno ˡo psiunty wstoł, ˡobleka buła fejn ˡubiglowan o i te nonowsze zoki, co mnie na kermas kupsiuła tysz leżeli już fejn ˡurichtowane. Wypsiuł am tlo stóf mlyka, mniedzionku spsiół nogowka na koło i do ˡolsztyna. A mózia wom, psianknie je tak reno wstać na wsi, ptoki spsieʸwajo jek
by mnieli zapłacóne. I spraziedliwie poziam, mowam ˡu noju na Warniji nolepsze pozietrze, wszandzie fejn zielóno, a ziamnia jek puchnie!

koło – rower
ˡobleka – ubranie, garnitur
ˡoboczyć – zobaczyć
ˡoroz - naraz
ˡójskygo lata – zeszłego lata
ˡubiglowano - wyprasowana
ˡurichtowane – przygotowane
mniedzionka – agrafka
policmon - policjant
stinol - smarkacz
stóf – blaszany, litrowy kubek z uchem
szurek – chłopiec
tanta - ciotka
tretuary - chodniki
zoki – skarpety

dialektologia

Język ogólny to odmiana kulturalna języka narodowego (ponadregionalna), występująca w wersji mówionej i pisanej, używana w całym kraju, uczona w szkołach, stosowana w urzędach, kościołach, rozpowszechniana przez media, w której obowiązuje dość rygorystyczne przestrzeganie normy poprawnościowej. Szeroki ogólnopaństwowy zasięg, podległość normie językowej oraz istnienie wersji pisanej i mówionej różni wyraziście język ogólny od gwar. Gwary są bowiem mówionymi odmianami języka narodowego używanymi tylko na pewnym ograniczonym terenie, które nie podlegają regułom norm poprawnościowych, natomiast o zgodności wypowiedzi z danym systemem gwarowym decyduje zwyczaj językowy

Dialekty ludowe i język ogólny tworzą razem polski język narodowy. Są one wynikiem wielowiekowej ewolucji dawnych dialektów prapolskich. Język literacki i dialekty ludowe mają wspólną większość słownictwa podstawowego, jak również mają w zasadzie taką samą strukturę gramatyczną, jednakże każdy dialekt ma pewną liczbę wyrazów oraz zjawisk gramatycznych, które go różnią od języka ogólnego, a w pewnej części także od sąsiednich dialektów

czym różni się dialekt od języka ogólnego?

Mieszkańcy wsi w domu posługują się inną odmianą języka a w komunikacji z sąsiadami, księdzem, w sklepie, urzędzie, mieście inną. Większość użytkowników gwary dostosowuje swój sposób mówienia do sytuacji w której się znajdują, okoliczności i towarzystwa. Respondenci dopasowują swój sposób mówienia do rozmówcy zwłaszcza wtedy, gdy uważają jego język za lepszy od polszczyzny ogólnej. Dostosowując się, pokazują, iż nie są gorsi i również potrafią się ładnie i poprawnie wysławiać.

ciekawostki

co oznacza termin dwulektalność?

Mieszkańcy wsi są współcześnie na ogół dwulektalni (swoiście dwujęzyczni) w kontaktach językowych, w zależności od rozmówcy dokonują wyboru odpowiedniej odmiany języka, wówczas dochodzi do tzw. przełączania rejestru języka zwanego też przełączaniem kodu, na gwarę lub język ogólny, a najczęściej na kod mieszany, zawierający elementy systemu ogólnego i gwary. Wspomniane zjawisko zachodzi poza ich własnym środowiskiem językowo-kulturalnym, czyli poza wsią.

Czy wiesz, że w roku 1879 w parafii Olsztynek zamieszkiwało 2709 Polaków i 2216 Niemców a w parafii Gierzwałd 1710 Polaków i 505 Niemców?

Szacuje się, że rdzennych Warmiaków, którzy pozostali po wojnie na swej ojcowiźnie, jest dzisiaj nie więcej, jak 4000 osób. Należałoby do tego doliczyć także tych władających polską gwarą dawnych mieszkańców regionu, którzy opuścili swe ziemie po roku 1945 i wyemigrowali do Niemiec

Najczęściej mianem świadomości językowej określa się wszelkie sądy i poglądy o języku, a także postawę użytkowników języka wobec własnej lub cudzej mowy. Językoznawcy wyróżniają na ogół kilka poziomów świadomości językowej, a więc najprostszy, kiedy tylko dostrzega się, iż inni mówią inaczej niż my; następny, kiedy dostrzega się, że różnice w języku są zależne od regionu, poziom kolejny to zdolność intuicyjnego uzasadniania swojego wyboru języka, najwyższy natomiast polega na umiejętności uzasadnienia swoich sądów, wyborów językowych, czyli na posiadaniu wiedzy o języku, jego systemie i funkcjo

jaka jest twoja postawa wobec języka ojczystego?

Wszystkie gwary polskie za granicą charakteryzują się mniejszym lub większym natężeniem cech obcych. Niektóre gwary już zanikają. Najszybciej cech gwarowych i języka polskiego wyzbywa się najnowsza emigracja. W największym stopniu, mimo wpływów obcych, zachowują się gwary polskie za granicą w skupiskach polskojęzycznych wywodzących się z dawnego osadnictwa na terenach etnicznie niepolskich, przygranicznych lub też wchodzących historycznie w skład państwa polskiego.

Edward Cyfus, propagator gwary warmińskiej, autor wielu opowiadań pisanych gwarą warmińską

skąd możemy czerpać wiedze nt. Warmii i mazur? Kim jest Stanisław Archemczyk?

W czasie wojny naziści wymordowali wielu Warmiaków przyznających się do polskich korzeni i mówiących piękną warmińską mową, w tym i najwybitniejszych, jak Seweryna Pieniężnego, czy Leona Włodarczaka i in. Mimo tego wielu Warmiaków wciąż mówiło polską gwarą. Dopiero od roku 1945, w wyniku migracji ludności – napływu osadników z Wileńszczyzny, z Warszawy i z innych ziem przedwojennej Polski, oraz wyjazdu wielu „warmińskojęzycznych”, rdzennych mieszkańców tych ziem do Niemiec, gwałtownie zaczęła maleć liczba osób mówiących miejscowym dialektem. Rok 1945 jest tu wyraźną cezurą czasową, która przerwała tkwiącą korzeniami w średniowieczu ciągłość historyczną warmińskiej kultury.

Jak nazywała się gazeta wydawana przez Seweryna Pieniężnego starszego i młodszego?

legendy

Podziemny tunel

Zamek w Olsztynie posiada ponoć podziemne połączenie z klasztorem jasnogórskim, a w podziemnych rzekach można zobaczyć pływające złote kaczki.

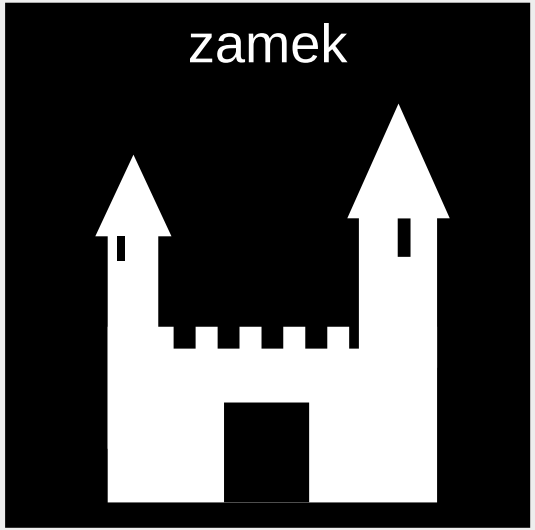

Ile kilometrów mogą mieć podziemne tunele?

Wycie psa

opowieść tyczy się czasów, gdy zamek olsztyński był już w ruinie. W jego pobliżu pasł krowy pewien ubogi chłopiec. Pewnego razu podbiegła do niego grupka złych kolegów i wrzuciła mu czapkę do lochu zamkowego. Zszedł on do podziemi i zobaczył czarnego psa, który według legend pilnował ukrytych skarbów. Ten przemówił do niego ludzkim głosem i napełnił jego czapkę kosztownościami. Gdy chłopak wyszedł na powierzchnie, jego koledzy zobaczyli skarby i również zapragnęli zostać obdarowani. Jeden z nich kazał zrzucić swoją czapkę do lochu i sam zszedł po nią. Nigdy jednak już nie powrócił, od tej pory jego duch jest czasem widziany w pobliżu lochu.

Kim był Andrzej Wakar?

Płacz dziecka

legenda nawiązuje do faktu historycznego i mówi o płaczu dziecka który można usłyszeć w wietrzne wieczory koło zamku. Podczas oblężenia zamku w 1587 r. przez Maksymiliana Habsburga pochwycony został syn burgrabi Olsztyńskiego – Kacpra Karlińskiego. Gdy Polacy zawzięcie bronili się, Maksymilian kazał postawić na pierwszej linii porwane dziecko. Burgrabia Karliński obiecał królowi polskiemu bronić zamku do upadłego toteż gdy Austriacy byli już blisko, pierwszy podpalił lont armatni. Zamek został obroniony a wśród ciał wrogów znaleziono ciało jego dziecka. Po tej tragedii burgrabia zaszył się w pokutnej celi. Szukając ukojenia w modlitwie, zmarł na Jasnej Górze.

Opisz czyn Kacpra Karlińskiego

Z zamkiem związana jest legenda o zjawie błąkającej się po zamku w ciemne noce. Jest to duch Maćka Borkowica – wojewody poznańskiego, przeciwnika polityki króla Kazimierza Wielkiego. Powołał on konfederacje wymierzoną w króla. Wygnany z kraju po 4 latach powrócił i nadal przeciw niemu spiskował. W końcu został schwytany w Kaliszu i skazany na śmierć głodową w lochach pod główną wieżą zamku olsztyńskiego. Więzień otrzymywał dziennie tylko dzban wody i wiązkę siana. Podobno wytrzymał tak 40 dni a jego jęki i przekleństwa słychać było w całym zamku. Niektórzy twierdzą też że przywiedziony głodem do szaleństwa zaczął kąsać i pożerać własne ciało. Nie potwierdzona plotka mówiła, że tak sroga kara podyktowana była osobistą zemstą króla za tajemne schadzki Borkowica z królową.

Jaki urząd sprawował Maciek Borkowic?

Ludowa opowieść o duchu

pochodząca z okolic Purdy

Co oznaczają nazwy : Prejłowo, Pajtuny, Patryki?

Kedaj po pierwszej wojnie światowej majątki Prejłowo, Pajtuny i Patryki to b'iłi rozparcelowane. To wtedy tak poziedywali, co o dwunasty w noc•i było słuchać, jak kareta jeździuła, do pół wsi zajechała i zginęła. W Prejłozie to był jeden pan, naz•iwał się Bałda. To jek robotnicy nie nieli drew suchych i poszli kraść do lasa, a pana nie było w domu, to jek zaczęli rznąć drzewo, to stojał pan kiele nich i chłopy się polękli i uciekli. To biła jego druga postać.

Ludzie poziedujo, co jak taki pan frajmajer zaprzeda dusze diabłoziu, to niał sia krsio podpisać. To un dostał drugo postać i nic mu nie brakowało. nikomu złego nie zrobziuł.

Światło Warmii obraz Ł. Zedlewskiego

Na podstawie poznanych legend warmińskich ułóż rozsypankę piktogramową

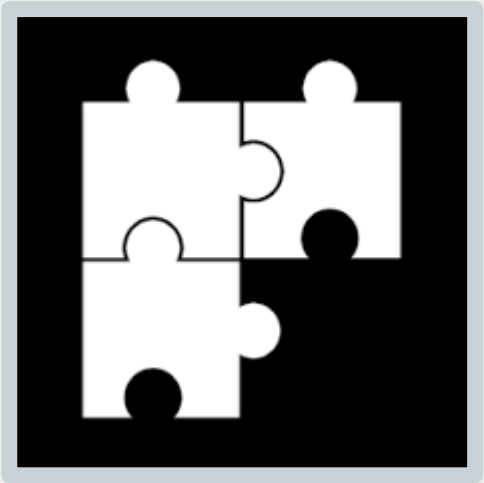

Jak nazywał się Pan Prejłowa?

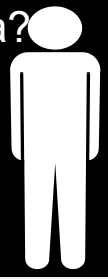

Dokąd prowadził tunel?

Kto był więziony na zamku ?

Kto poświęcił dziecko dla Polski

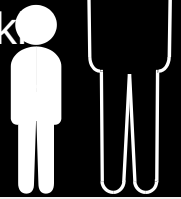

Kacper Karliński

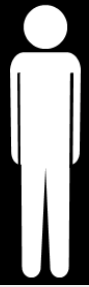

Jasna Góra

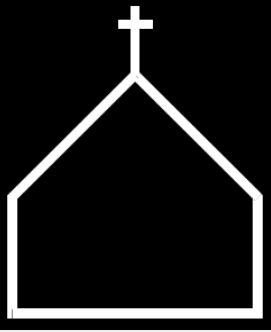

Kto jest bohaterem legendy o wyjącym psie ?

Maciek Borkowic

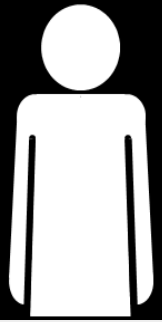

Pan Bałda

chłopiec

Ku pamięci

Inspiracje

Lokalne patriotki

Twórczość literacka , muzyczna i pedagogiczna na Warmii

Joanna Jaks

słuchać

Prof..Iza Garglinowicz

czytać

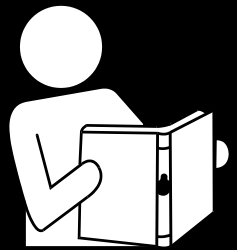

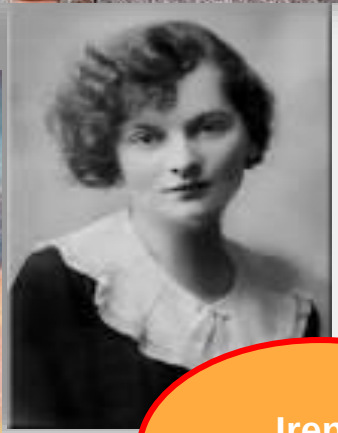

Irena Kwintowa

Pianistka, pedagog, organizator szkolnictwa muzycznego w Olsztynie i w regionie, była wielką i barwną postacią olsztyńskiej kultury. Urodzona 9 sierpnia 1903 r. we Lwowie, studia muzyczne odbyła w Poznaniu, do Olsztyna przyjechała latem 1945 roku i w pionierskich warunkach podjęła pracę w dopiero powstającej szkole muzycznej. W roku 1948, po odejściu pierwszego dyrektora szkoły Mirosława Dąbrowskiego do Warszawy, - objęła po nim dyrekcję i kierowała szkołą przez ćwierć wieku. Godziła obowiązki administracyjne z nauczaniem fortepianu, teorii, rytmiki. Jej wiedza i kompetencje budziły szacunek kolejnych roczników młodzieży, a jej życzliwość, skrywana czasem pod maską surowości - serdeczne przywiązanie. Dziełem jej życia, wywalczonym przez lata, była budowa nowej szkoły muzycznej przy ul. Kościuszki, z dużą salą koncertową wyposażoną w organy .Budynek oddano do użytku w 1972 roku, w rok później Iza Garglinowicz przeszła na emeryturę. Zmarła w Olsztynie 25 października 1986, do końca życia odwiedzana przez swoich byłych uczniów.

Urodziła się 4 września 1894 r. w Brąswałdzie. Ukończyła szkołę w Brąswałdzie, następnie była słuchaczką lekcji języka polskiego u ks. Walentego Barczewskiego. Skończyła kurs dla pomocniczych sił nauczycielskich w Olsztynie oraz Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Krakowie (1926). Pracowała w Polsko-Katolickim Towarzystwie Szkolnym na Warmii, organizowała przedszkola w Gietrzwałdzie, Unieszewie, Nowej Kaletce i Chaberkowie. Była nauczycielką szkoły polskiej w Chaberkowie i Wielkim Buczku. W 1931 roku zdała egzamin kwalifikacyjny jako nauczycielka, następnie pracowała w Berlinie w Związku Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech a od 1933 roku została nauczycielką szkół polskich w Złotowie (1933-1935) oraz Nowym Kramsku (1935-1939). We wrześniu 1939 roku została aresztowana i uwięziona w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück (numer 2171); zwolniona przebywała do końca wojny pod nadzorem policji w Brąswałdzie. Od 1945 roku pracowała w Wydziale Oświaty Pełnomocnika Rządu RP na Okręg Mazurski. W 1947 roku wzięła ślub kościelny, (potwierdzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w 1948 roku) z Ottonem Malewskim (zm. 23 IV 1951). Zaczęła używać nazwiska Zientara-Malewska. W 1950 roku zwolniona z pracy w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Olsztynie. Zajęła się zbieraniem warmińskiego folkloru oraz w 1952 roku nawiązała długoletnią współpracę z dodatkiem „Słowa Powszechnego” – „Słowo na Warmii i Mazurach”. Zmarła 2 października 1984 roku w Olsztynie.

Maria Zientara Malewska

Polska bajkopisarka.
Data i miejsce urodzenia: 23 stycznia 1914, Wileńszczyzna
Data i miejsce śmierci: 1 lutego 1981, Lidzbark Warmiński
Od 1945 na stałe związana z Lidzbarkiem Warmińskim, gdzie pracowała jako instruktor Domu Kultury Dzieci i Młodzieży (obecnie Młodzieżowy Dom Kultury noszący jej imię). W 1974 została odznaczona Orderem Uśmiechu.

Absolwentka Uniwersytetu Warmińsko Mazurskiego.
Oprócz pisania powieści maluje na szkle unikatową techniką warstwową, pasjonuje się literaturą biograficzną i grafiką.

Zajmuje się również copywritingiem, pisze felietony i jest wolontariuszką w Fundacji dla Rodaka.

Zadebiutowała w 2014 roku Dziedzictwem von Becków, które zachwyciło zarówno recenzentów, jak i czytelników.
Kolejne powieści: Długa droga do domu (2015) i Piętno von Becków (2016) ugruntowały status Joanny Jax jako pisarki. Miłośnicy jej twórczości entuzjastycznie przyjęli sześciotomowy cykl powieściowy – Zemsta i przebaczenie (2018), a także książk Syn zakonnicy (2018). W roku 2018 i 2019 ukazał się cykl „Zanim nadejdzie jutro”, „Milczenie aniołów” oraz „Białe róże z Petersburga”.Głosami czytelników wybrana jako finalistka Festiwalu Pióro i Pazur na najbardziej wzruszającą powieść roku 2014. Laureatka Wawrzynu – Literackiej Nagrody Warmii i Mazur za rok 2016 (nagroda czytelników), dwukrotnie nominowana do Książki Roku 2017 i 2018 portalu Lubimy Czytać w kategorii „książka historyczna”.

Odsłuchaj gwarowej pieśni ,którą Maria zaśpiewała na koncercie w Pakistanie

Młoda wokalistka Maria Rumińska po gwarę warmińską sięgnęła po raz pierwszy z zespołem Hoboud. Wtedy pięknie zabrzmiały rdzenne warmińskie pieśni w nowym opracowaniu.

Warmiński język jest bardzo inspirujący muzycznie – przyznaje Maria

Gwara wkroczyła od kilku lat do regionalnego nazewnictwa i rękodzieła. Na rynku ukazała się np. gra memory „Godka warnijska” stworzona przez sklep internetowy Warmińskie Pamiątki. A Warmińsko-Mazurski Rajd na orientację „Abentojra” zaczerpnął swoją nazwę od słowa „przygoda”. Brzmi ono podobnie w gwarze warmińskiej i mazurskiej. Oba dialekty mają pewne wspólne cechy.

Dowiedz się jak powstał Teatr Węgajty oraz Teatr Pod Brzozą w Bartągu?

Grupa Babsztyl koncertuje i nagrywa w składzie wzbogaconym o muzyków olsztyńskich. W 2007 roku ukazała się płyta zespołu *Hej, przyjaciele, zostańcie ze mną*, a w 2010 roku *Stoji łoset kele drogi* – autorskie kompozycje zespołu do tradycyjnych tekstów w gwarze warmińskiej

Mózi cłoziek do kokosy:
Bendo reno z ciebzie zousy!
Tedy psiejok chućko leci
Daje dziubać, roz, dwa, trzeci
Jek sie chłop ajf rozjadoził
(Sierzp na karze zawdy woził)
Fita, siecze, psiejokoju
Odciął łeb i kóniec boju
Z opoziastki prowda jidzie
Przed Mazury richtik znano
Jek chto najrzy – nie chce zidzie
co łeb tera z ukochano

Kokos i Psiejok abo na Świntygo Feltina-
Kura i kogut albo na św. Walentego

Mówi człowiek do kury
Rano będą z ciebie sosy
Wtedy kogut szybko leci
Zacznie dziobać raz, dwa, trzeci
Jak się chłop tu zdenerwował
(Sierp na taczce zawsze woził)
Chwyta, sieka, kogutowi
Odciął łeb i koniec walki
Z opowiastki prawda idzie
Dla Mazurów dobrze znana
Gdy ktoś kocha – nie chce widzieć
że łeb traci z ukochaną

/jak/….
to po warmińsku?..
...

Piotr Szatkowski

Sprawdź w jakim metrum tańczy się szota?

Bardzo lubianym tańcem, czasem kilkakrotnie wykonywanym na weselach był *szot*, określany jako *równy i piękny*. W Butrynach wykonywano go do piosenki:

Zagrajtaż mi szota, szota,
Co otrząsne noge z błota.
By sie panny nie brzydziły,
Ze mną w koło zatańczyły.
Raz w lewo, raz w prawo,
Potem pokręć się żwawo.
Raz w lewo, raz w prawo,
Potem pokręć się żwawo

godka

chto sia bandzie chcioł łuczyć godać po naszamu, po warnijsku?

Jaką głoskę wstawiają warmiacy przed /u/ występującum na początku wyrazu?

Kosejder

Jodbym kluski,
Ni mom mąki,
Obłapsiałbym,
Ni mom żonki.
Póda grabić,
Ni mom snopka,
Póda na wiś,
Znajda chłopka.

Miała baba pofajdoka, roz, dwa, trzy.
Wsaziuła do na cieloka, roz, dwa, trzy.
Cielok ryczy, ogón zador,
Matka wrzeszczy, wróć sie nazod, roz, dwa, trzy

Komunikacja bez barier

opracowanie:

E.Chilińska Karpowicz

K.Kowalczyk